

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

A francia szocialisták

hajója ismét a Skylla és Charibdis közé jutott. Ez most nem szólam, mert a két szicíliai hegyfok felől fűt az a szél, amely Blum és Faure híveit gondolkodóba ejti. Ez a szél a francia területi integritás partijait kezdte ki és a francia szocialisták éppen úgy szembe helyezkedtek azzal, mint Jean Jaurès halála után. Akkor sem volt kétség aziránt, hogy a francia munkásság adott jelle éppen olyan hazafi lesz, mint bármely más polgár. Ez az „adott jel” megérkezett akkor, amikor a keleti szomszéd felől készülődés indult meg, vihart eresztő szél a Skylla és a Charibdis felől. Ez a munkásság hajója átvágta magát ezen a haragos tengeren. Léon Blum — aki még néhány héttel ezelőtt megkísérelte az ellenállást a Reynaud-ajavaslatoik ellen, az azóta közbejött esemény folytán, ma pártjában a nemzeti megbékülés mozgalmának élére állott. A kongresszus többségének birtokában Blum odahat, hogy az egész francia munkásságot a többtermelés dominanciába vigye át és egy újáépítési programon belül simítsa el a Daladier-kormányval keletkezett belpolitikai ellentéteket.

Teljesen téves számítás az, amely a francia belpolitikai életben mutatózó hányatásoknak túlzott jelentőséget tulajdonít. A fejlett parlamentaris rendszer mindig magával hozza a belpolitikai vélemények elkülönülését. De minden francia politikai párt — a szélső jobboldal elemző részének kivételével — egy szilárd demokratikus vezérfonalon át találja meg a másikkal a kapcsolatot és az, amit francia politikai válságnak mondanak, jórészt módszerkérdés és nem rendszerváltozás. Innen van az, hogy Daladier a néppártot máról-holnapra új politikai pártcsoporthal tudta helyettesíteni és innen van az is, hogy a különböző kérdések felvetésénél Daladier egészen eltérő mennyiségű szavazatot nyer. Az utóbbi hetekben 7—184 vélekedés között nyilvánult meg a kamara bizalma a Daladier-kormány iránt. Ebből a két vélekedésből látható, hogy a mai francia kormány nem párt-többségnek köszöni létét, hanem a vélemények szabad megnyilvánulásának, amely — úgy látszik, — még pár fegyvertől sem kötve, biztosítja Daladier miniszterelnöki létezését.

A szociálista párton belül ugyanez a véleménynyilvánítási szabadság érvényesült. Blum egészen más többségi mennyiséget ért el a külpolitikai, mint a belpolitikai javaslatnál. Ebből nem lehet a párt szakadására következtetni. Sőt Paul Faure, a párt főtitkára, sem fog lemondani azért, mert kisebbségben maradt. A francia politikai iskolázottság nem a párt-abszolútizmuson nyugszik, hanem a helvés és helytelen szabad megkülönböztetésén. Más szóval elkerülnek a franciák oda, hogy iskolapótdát adhatnák a parlamentárizmusból, amelyet Európaszerte bukkant politikai életmegnyilvánulásnak tartanak. Ha Daladier — a francia hagyományokkal szakítva — huzamosan parlament nélkül akarna kormányozni, vagy ha az elnök — jogával élve — a parlamentet feloszlata, az sokkal súlyosabb helyzetbe hozná a kormányt, mint az a mai gond, hogy vajon egy bizalmatlansági indítványnál hét képviselő másképpen szavaz, mint ahogy a mulkor szavazott.

Érthető, hogy a faszizmus, amely előtt a parlamentárizmusnak elvi okokból sincsen tekintélye, nem számol a fejlett politikai iskolázottság erejével és olyan tételt helyez a számlába, amely az események megdöntése. Kétségkívül dolog, hogy a néprurali rendszer Franciaországban vizsgát tesz, de ha a próbát mezejtja, úgy olyan állambölcsészet kérdése áll el, amely az utóbbi években a végtelenség izzagta a világot. A parlamentárizmusnak a klasszikus értelemben vett létéről és hasznosságáról van szó.

Francia hadihajók mentek Djibutiba

Az olaszok megszállták Szomal vizterületének forrásait. — Minimális pontokat állított fel az olasz kormány

Chamberlain nem közvetít a francia-olasz viszály ügyében

Páris, december 29. A szenátus részletes tárgyalás után elfogadta a munkügyi, belügyi, hadügyi és haditengerészeti miniszteriumok költségvetését. A hadügyi tárca költségvetésének tárgyalásánál beszédet mondott Daladier miniszterelnök is. Megállapította, hogy a francia hadsereg látszatra nem vetekedhetik egy szaporodó népességű ország haderejével. Nem lehet szó a két éves szolgalmi idő megrövidítéséről — folytatta a hadügyminiszter — egyébként a létszám nem minden, mert a francia fő-

lényt az állomány minősége biztosítja. Szeretném, ha nem terjesztenék azt a mende-mondát, amely szerint

Franciaország nem tud megfelelő erőfeszítést tenni, hogy történelmi hívatásának megfelelően.

Talán meg kell kettőzni erőfeszítésünket, de Franciaország mai helyzetében szembe tud nézni minden nehézséggel.

Szenegál vadászokat hajóznak be Marseilleben

A francia fővárosban hírek terjedtek el arról, hogy a kormány intézkedésére, több hadihajó indult el Djibuti kikötő felé. Tegnap este hivatalos jelentés látott napvilágot, amely hangsúlyozta, hogy a tengerészeti miniszterium intézkedésére,

eddig három hadihajó indult Beiruthból Djibutiba.

Egy Marseilleből elindulni akaró személyszállító gőzöst visszatartottak, hogy a zászlóalj szenegáli vadász hajózzanak be, hogy a szomalí határcsapatokat megerősítsék.

A francia Szomalí területéhez tartozó vízforrásokat

az olasz csapatok már régebben megszállták.

Ennek az ügynek az elintézésére katonai bizottságot delegáltak, amely az olasz katonai megbízottakkal együtt a helyszínre utazik és ott dönt ebben az ügyben.

OLASZORSZÁG CSAK ELISMERTETNI AKARJA TUNISZI JOGAIT

A Giornale d'Italia vezércikkben foglalkozik az olaszok új területi követeléseivel és megállapítja, hogy azok teljesítése egyáltalában nem zavarná meg a földközítengeri egyensúlyt. Lényegében a viszály azon különbségen alapszik,

amely a francia és olasz politika között a tuniszi olaszok elbánásában mutatkozik.

Olaszország elismeri Franciaországnak ellenőrzési jogát Tunisz felett,

protektorátus formájában, de ennek előfeltétele, hogy Franciaország ismerje el a tuniszi olaszok jogait. Franciaország a tuniszi olaszok ellen tanúsított magatartásával megsértette az 1935. évi szerződést és ezenkívül még arra is törekszik, hogy Tunisz politikai önkormányzatát megszüntesse és Tuniszt francia gyarmattá süllyesse.

A MINIMÁLIS OLASZ KÖVETELÉS

Római sajtóvélemények szerint Párisban most már tudják, hogy mik lennének Olaszország minimális követelései, amelyeket Franciaországgal szemben támaszt. Ezek a következők:

1. Franciaország engedje át a Djibuti—addis-abebei vasútvonalat;
2. Olaszország szabad körzetet és szabad kikötőt kell, hogy kapjon Djibutiban. Az ott letelepedett olaszok rendkívüli jogokat kell, hogy élvezzenek;
3. A Szezi-csatorna ügyeinek irányításában Olaszország Angliával és Franciaországgal egyenlő mértékben vehessen részt;
4. A tuniszi kérdés szabályozása és Olaszország kapjon jogot arra, hogy Tuniszban újabb 100.000 olaszt telepíthessen le.

Németországot nem érdekli a Tuniszi kérdés?

London, december 29. Az angol lapok megelégedéssel állapítják meg, hogy a Harmadik Birodalom sajtójának hangja arra mutat, hogy Németország nem szándékszik beavatkozni Olaszország és Franciaország viszályába. Allitól Chamberlain miniszterelnök is kijelenti majd Mussolininek, hogy ez az ügy kizárólag Olaszországra és Franciaországra tartozik. A Daily Mail szerint a német külügyminiszteriumhoz közel álló helyen kijelentették, hogy Németország nagyon rokonszenvez ugyan az olasz követelésekkel, de a kérdés tisztára földközítengeri jellegű és ezért gyakorlatilag nem érdekelheti Németországot.

AZ AFRIKAI ÚGY LESZ CHAMBERLAIN RÓMAI ÜTJANAK FŐPONTJA

A német kormány közvetlen környezetében szerdán négyhatalmi értekezlet lehetőségéről esett szó, — írja a Figaro. — Az értekezleten

megvitatnák Olaszország északafrikai és szomalí-földi követeléseinek kérdését. Német hivatalos körökben kijelentették, hogy minden az angol államférfiak római látogatásának eredményétől függ.

A párisi lapok legőbbsége úgy tudja, hogy Chamberlain miniszterelnök nem hajlandó közvetítő szerepet vállalni Olaszország és Franciaország között. Párisban azt hiszik, hogy Bonnet külügyminiszter erről már megbeszélést is folytatott a párisi angol nagykövettel, a szerdai kihallgatása során.

Ezzel szemben a Temps berlini jelentése szerint Rómában elsősorban a djibutii és a tuniszi kérdésben fognak tárgyalni. A végleges német álláspontot azonban a világ csak január 30-án ismeri meg, amikor Hitler a birodalmi gyűlésen elmondandó beszédében ezt a kérdést ismerteti fogja.

Nem mindig hidegvérűek az angolok

London, december 29. Sorozatos botrányok közben mondta el beszédét W. S. Morrison angol földművelésügyi miniszter egy lincolni gazdgyűlésen. Ezek óta nem részesítettek angol minisztert ilyen „viháros” fogadtatásban. Másfél órán át próbálta politikáját igazolni és terveit kifejtetni a miniszter egy hatalmas garázsban, négyezer kiscsiga és földmunkás előtt, de alig tudott egy-egy mondatot szólni. Hangja beleveszett a gúnyos kiáltások, fütttyök, lábdobogások, hurrogások fúvóketőitől lármájába.

Férjiai és nők egyforma lendülettel csufolták és cseplültek a szegény minisztert.

Morrison mosolyogva ment az emelvényre, de azonnal felzúgott körülötte a fütttyökör. A hallgatók zörögtek, dobogtak, néhányan szájharmonikán kezdtek játszani. A miniszter hősies elhatározással „megtartotta” arcán a mosolyt, de a szeme már haragosan csillogott. Beszédje elején figyelmeztette a hallgatóságot, hogy „a kormány az 1932-i törvénnyel jelentékeny segítséget adott a kalászos növények termelőinek”.

— Ez az egyetlen dolog, amit tett! — kiáltotta közbe egy farmer.

— Nagy örömmel hallom, hogy valaki azt gondolja, hogy mégis csak csináltam valamit.

Hangos nevetés hallatszott erre és többen kiáltották:

— De nem sokat!

— Mióta adnak segítséget — kérdezte egy hallgató.

— 1932. óta — válaszolta a miniszter.

— Miért nem beszél 1848-ról? — kiáltott közbe egy hang.

— Talán menjen vissza 1914-be! — szolt közbe egy másik.

Mikor a miniszter kijelentette, hogy Lincolnshire-ban a cukorraipa jól jövedelmez, az egész hallgatóság harsogó kacagásban tört ki.

— Elismerem, hogy az idén rossz volt a termés, de hát csak nem tesznek az időért is engem felelőssé?

Nem, de ez az egyetlen dolog, amiért nem ön a felelős.

A földművelésügyi miniszter arról kezdett beszélni, hogy „a kormány a ragyogó tervek egész sorát készíti elő”.

— Tervezni tudnak! — szolt közbe valaki.

Nagy kacagás. Egy gazda, ujjal mutatva a miniszterre, így kiáltott fel:

— Öt ezer fontot kap egy évre. Vajjon mit dolgozik érte?

A láрма szinte fúlsiketítővé vált. Az elnök, lord Teneage, folyton rázta a csengőt. A miniszter bejelentette, hogy az árpatermékek nyújtott állami támogatást holdanként 10 shillingről egy fontra emelik. Nagy tapsot várt, de megint

csak fütttyök és gúnyos kiáltások következtek.

— Gyalázatos egy támogatás! — ordította a tomeg.

— Ez a gyalázat négysszáz ezer fontba kerül — mondta a miniszter.

— Igen, négysszáz ezer fontot; a gazdáknak és tízmillió fontot a cseheknek!

A gazdagülés végül is bizalmatlanságot szarozott a miniszternek.

Németország nem akar memeli területeket

Varsó, december 29. A litván külügyminiszter január elején Berlinbe utazik, hogy tanácskozzon a német külügyminiszterrel a német-litván viszonyról, illetve a Memel-kérdésről. Német részről határozottan hangsúlyozták, hogy Németország nem kívánja a Memel-területet bekebelezni, de ragaszkodik ahhoz, hogy a tartományban lakó németek önkormányzatot kapjanak. E követelés jogos voltát a memeli tartománygyűlési választások eredménye is igazolta.

Új munkatörvényt léptetett életbe a szovjet

Moszkva, december 29. Valamennyi reggeli lap közli a szovjetkormány új munkügyi törvényének rendelkezéseit. A rendelet 26 szakaszból áll, nagyszabású és mélyreható inékedéseket tartalmaz és elsősorban a munka fegyelmét erősíti meg. Azok ellen, akik a munkakötelességüknek nem tesznek szabályszerűen eleget, a jövőben a törvény teljes szigorával járnak el. A rendelet pontos végrehajtásáért az üzembeszakadások, személyükben teszik felelőssé.

A földművelésügyi miniszter köszönete a falvak lakosságának

„Arassuk a következő esztendőben a legszebb kukoricatermést...” — mondotta Ionescu-Sisesti miniszter

Bucuresti, december 29. Ionescu Sisesti tanár, földművelésügyi miniszter ma az ország földműves népéhez a következő felhívást intézte:

— Szeretett földművesek! Az 1938-as esztendő a nehézségek és a veszedelmek éve volt, de a mindenható megsegített, hogy Őfelsége II. Carol király bölcsessége révén legyőzhettük az akadályokat. Az eltelt esztendő jelentős átalakulásokat hozott, a melyek a román nemzet számára hasznosnak bizonyultak. Ezek az átalakulások elsősorban a földművesek részére voltak hasznosak, mert

a falvak népe nyugodtan nézhette munkája után és művelhette földjét.

A Mindenható megáldotta a földműveseket és munkájukat. Az ország legnagyobb részén jó termés volt. Főképpen pedig a búzatermés volt olyan, amilyen

még a háború óta egyszer sem volt. Csakis a legnagyobb tisztelet illeti meg a földműveseket, akik oly sokat kínlódtak magukért és az országért. Haladjunk ezen az úton tovább és a következő esztendőben arassuk a legnagyobb és a legszebb kukoricatermést, a mely eddig nálunk előfordult. A minisztérium, valamennyi hatóság és a földművesréteg kéz a kézben törekedjünk a cél megvalósításáért. A földművelésügyi minisztérium hivatott arra, hogy megvédje, hogy buzdítsa, hogy támogassa a földműveseket. Ezt megcselekedte a múltban és meg fogja cselekedni a jövőben is.

— Teljes szeretettel kívánok az ország földműves népének az elkövetkezendő évre egészséget, kedvező időjárást, gazdag és bőséges termést és jókedvet.

Törökország területet követel Franciaországtól?

London, december 29. A Daily Herald Damaszkuszról érkezett jelentése közli, hogy Törökország azzal a követeléssel lép fel, hogy Franciaország adja át neki a megbízás alapján kormányozt szíriai területeket. Ez az értesítés a szír miniszterelnöktől származik, aki a napokban tért vissza Franciaországból.

A belügyminiszter új rendelkezése az utazási igazolványok érvényességéről

Bucuresti, december 29. A belügyminisztérium rendeletet tett közzé, amelynek értelmében a 4072. számú törvényrendelet negyedik szakaszában említett utazási igazolványokat a belügyminiszter írium hatáskörében működő rendezőbizottság bocsátja ki. Ezek az utazási okmányok nem újíthatók meg és érvényességük sem belföldi, sem külföldi diplomáciai hatóság részéről nem hosszabbítható meg. Az utazási igazolványok egyénié, de ugyanabban az ok-

mányban szerepelhet a családfőn kívül a feleség és 15 éves korig minden törvényes gyermek is. Az igazolvány bányagigilletéke az úlevélével egyenlő. Az emigránsok útlevelei továbbra is érvényben maradnak.

(A belügyminisztérium rendelete nyilvánvalóan az országban élő lakosság ama rétegére vonatkozik, amely nem rendelkezik állampolgársággal, illetőleg az ellenőrzés során azt elvesztette.)

Olaszország új romániai követe átnyújtotta megbízó levelét

Az ünnepélyes aktuson Őfelsége a román és olasz nép közös eredetéből folyó barátságot hangoztatja

Bucuresti, december 29. Chigi Pellegrino, Olaszország új romániai követe, két nap előtt megérkezett a fővárosba, ahol ünnepélyes külsőségek között fogadták. Az új olasz követ szerdán Sinaiába utazott, ahol Őfelsége, II. Carol királynak átnyújtotta megbízó levelét. Az ünnepélyes aktusnál Gafencu Grigore külügyminiszter is jelen volt. Chigi Pellegrino ezzel az alkalommal a román-olasz barátságról szólva, a következőket mondotta:

— Őszinte derűlátással tekinthetünk a jövő felé és ebből az alkalomból a későbbi fejlődés iránti vágyainak adhatok kifejezést.

Őfelsége, II. Carol király válaszolt az olasz követ szavaira és a következőket hangsúlyozta:

— A két nemzet közös eredete a történelmi folyamán mindig biztosította a barátságot és a közös érdekeket, amelyek bennünket egymáshoz kötnek.

A magyar kormány kisebbségi kormánybiztosságot létesít

Imrédy magyar miniszterelnök figyelemreméltó nyilatkozata a kisebbségi kérdés egyetemes rendezéséről

Budapest, december 28. Imrédy Béla miniszterelnök a kisebbségi kérdésről nagyszabású nyilatkozatot tett. A magyar miniszterelnök ebben a nyilatkozatában kormánya kisebbségi politikájának irányát szögezte le. Nyilatkozata során kihangsúlyozta, hogy azok az intézkedések, amelyeket a magyar kormány a kisebbségi lakos iránt akar foganatosítani, nemcsak az országban lakó német, hanem az összes más kisebbségi lakosságra is vonatkoznak. Ebben a kormányt az a tudat vezérli, hogy a Magyarországon élő kisebbségek érdekei megegyeznek a magyarság érdekeivel is.

— A német kisebbség iskoláztatási kérdését véglegesen rendezni kell — mondotta a miniszterelnök — mert természetes, hogy a német anyanyelvű gyermekek német iskolába járjanak. Németajku óvodákat is felállítanak. A

tanító személyzet részére külön tanfolyamokat rendeznek addig is, míg külön német tannyelvű tanítóképzőt állítanak fel.

— Az is természetes, hogy a kisebbségi lakosság saját anyanyelvén érinkezhessen a hatóságokkal, — folytatta nyilatkozatát Imrédy Béla. A templomokban saját anyanyelvükön hirdethetik az igét a lelkesek és a hívek saját egyházi énekeiket énekelhetik. Gondoskodik a kormány a lelkesek kiképzéséről is. Véglegesen rendezik a német kisebbségek ujság- és egyesület-alapításának kérdését és megengedik, hogy intézményeik számára gyűjtéseket rendezhessenek.

Bejelentette a miniszterelnök, hogy a kisebbségi kérdés egyetemes rendezése érdekében felállítják a kisebbségi kormánybiztosságot is.

Pályaválasztás

Csak részvétellel szolgálhatok, egyéni, konkrét tanácsal nem. Talán, ha nagyon belemerülnek a dolgozó tanulmányozásába, Pályamutató címmel írhatnék egy gyakorlati kézikönyvet, melynek címlapjára rátehetném: „Irta Amicus Senectutis”. („Öregség Barátja”).

Olyan helyzet, hogy az emberek tizezeinek gyors iramban más foglalkozásra kellett volna áttérni, még sohasem volt. A vasut tönkretette a fuvarosipart, de a fuvarosok nem voltak tizezen és számtalan foglalkozási ág nyitva maradt előttük, míg most, a legtöbb pálya elején a sorompó le van zárva... Dalmáciában és Albániában láttam városokat, ahol egész uccasorokon nem lakott egy lélek sem, — valami járvány vagy a munkanélküliség elűzte onnan a népet. Amerikában láttam elhagyott városokat, melyekben csak patkányok és kóbor kutyák tanyáztak, — a lakosság elment valahová, ahol megélhetést talál. De most elmeni éppen olyan nehéz (mert nincs hová), mint új életlehetőséget találni.

Minden kétségbeesett embert legelőször is arra kérek, hogy csak Amerikára ne gondoljon, mert oda törvényes uton bejutni úgy sem lehet s a „közép-európai hullám” hamarabb el fogja borítani az Egyesült Államot, mint például Svédországot vagy Angliát.

Az amerikai nemzetgazdászok népszerű utmutatásai nagyon tetszetős és lelkesítő olvasmányok, de megtevéstik az olvasót, mert nem felelnek meg az itteni viszonyoknak. Egy igen előkelő, nagy folyóirat, a Nation's Business éppen most közöl egy nagy cikket, amelynek címe: „On megkezdheti saját üzleét”. A szerző, R. R. Updegraff azt mondja, hogy ebben a kérdésben a pénz nem számít, mert ha az üzleti ötlet jó, mindig akad magánember vagy bank, aki a szükséges pénzt rendelkezésre bocsátja. Hát ez Amerikában sem egészen így van, nálunk pedig éppen nincs így és ha véletlenül akad, aki egy jó ötlet megvalósítására pénzt ad, az a haszonnak nem felét, hanem kilenczederzét, kívánja a maga számára. Ugyanez az amerikai szakértő azt ajánlja, hogy akinek nagyon kevés pénze van, az cipőüzemeltetésre kezdje üzleti pályáját. Mielőtt valaki megfogadná ezt a tanácsot, kérdezzem meg valakit, aki cipőszínt árul... Tegnap láttam egy ilyen embert, de ő nem látott engem: fehér bojáról itélve, vak a szerencsétlen. Tetszik tudni, hogyan akar üzletet csinálni? A járda közepére áll, hogy lehetőleg feltartóztassa a járókelőket és síró hangon nyöszörög:

— Cipőfűzőt vegyenek! Miért nem vesznek? Elmennek a szerencsétlen mellett, mert önzők, szívtelenek gonoszok...

Csak azt tartanám szociális igazságnak, ha minden járókelő vásárolna tőle.

Akinek a fejében benne van az a gondolat, hogy az emberek kötelesek tőle vásárolni, — ne fogjon semmi üzletbe, mert belebukik.

Aki csak arra gondol, hogy a saját izlésének milyen üzlet felel meg legjobban, — az is meg fog bukni.

Ellenben megfontolásra ajánlanám a következő kérdéseket:

1. Mi az, amire szüksége volna a közönségnek, de nem kapható?

2. Mi az, ami kapható ugyan, de nem megfelelő formában?

3. Mi az, amivel a közönség időt vagy pénzt takarít meg?

4. Mi az, amit én jobban tudnék csinálni, mint azok, akik már foglalkoztak vele?

5. Mi az, amit olcsóbban tudnék adni, mint más?

6. Tudnám-e az árut, amivel foglalkozni akarok, tetszetősebbé tenni?

Sikert csak az várhat, aki meg van róla győződve, hogy azt, amibe belefog, jobban fogja csinálni, mint bárki más.

Aki „valami könnyebb” dolgot akar csinálni, mint amivel eddig foglalkozott, az is legyen elkészülve a bukásra, mert az új vállalkozásban, mindig sokkal többet kell dolgozni és nagyobb felelősséget kell érezni, mint a régiben.

Aki még nem tanulta meg, hogy nem szabad többet költeni, mint amennyit keres, az csak egy okos dolgot cselekedhetik: ha minden eszközt igénybe vesz, hogy bejusson a menházba, mert az üzlet életben nincs helye.

Anélkül, hogy tovább mennék a részletekbe, még csak azt ajánlom: mindenki fontolja meg, hogy tud-e számolni? Erre mifelénk az üzletemberek leggyengébb oldala a számolás. Természetesen mindenki tud összeadni, kivonni, szorozni és osztani; de a számtani művellet maga még nem szellemi munka. A gép is el tudja végezni, sőt jobban, mint az ember. Azt ellenben, hogy az áru mennyibe került és mennyit kell eladni, a legkevésbé ember tudja. Londonban van egy folyóirat, a Lilliput. Ez

Az UJ

LUBOIL POLAR

tél idején is biztosítja motorja kifogástalan működését, hála alanti tulajdonságainak:

- ALACSONY FAGYPONT, ami könnyű indulást tesz lehetővé
- RENDKÍVÜLI VISCOSITÁSI INDEX, azaz a viszkozitás és a kenő tulajdonságok minden hőmérséklet mellett megőrződnek
- STABILITÁS, azaz ellenálló az oxidációval szemben és a szénképződés minimális
- A KENŐFELÜLET TOMORSÉGE, miáltal a motorok mozgó részei nem kopnak és a benzinfogyasztás a minimumra csökken.

UNIREA S. A. R. DE PETROL

Több erdélyi sebesült a beszarábiai borzalmas vasúti szerencsétlenség áldozatai között

A megrongált pályát helyreállították és újra megindult a forgalom

Bucuresti, december 29. A freateii borzalmi vasúti katasztrófánál szerencsétlenül járt utasok közül, a külön e célra alakult bizottság már csaknem mindenki személyazonosságát megállapította. A sebesültek között több erdélyi is szerepel, ezeknek nevét alább közöljük:

Chioia Ion főhadnagy Dés, Dinca Traudafir, Gábor Aurél, Mandiuc Constantin és Pascal Chirica kiképző örmésier, a nagyvárad csendőrszolgálatból, valamint Palade Mihai 19 éves brassói CFR-munkás.

A CFR vezérigazgatósága nyomban a katasztrófa után nagyobb munkáscsapatot irányi-

tott a történetek színhelyére, hogy a tönkrement és az összetört vagonokkal eltorlaszolt pályatesetet ismét használható állapotba hozzák. Ugyanekkor gőzdarukat vittek a szerencsétlenség színhelyére, mert másképpen a mozdonyokat lehetetlen volt elszállítani. A munkások vasúti mérnökök irányítása mellett azóta éjjel-nappal dolgoztak és ennek eredményeképpen a tönkrement pályatesetet annyira rendbehozták, hogy azon a forgalom már ideiglenesen megindulhatott. A vasútvonalnak ezen a részén, néhány kilométeres távon, a vonatok csak kis sebességgel közlekedhetnek.

Feszültté vált a német-amerikai viszony

Hitler kancellár maga veszi kezébe a külpolitika irányítását

Berlin, december 29. Német politikai körökben általános a vélemény, hogy Hitler kancellár személyesen veszi kezébe a külpolitika vezetését az Egyesült Államokkal szemben. A kancellár részletesen megvizsgálja Németország és az Egyesült Államok közötti viszonyt. Hír szerint Hitler az Egyesült Államok német ellenes magatartására bizonyos intézkedések fogantatásával fog válaszolni.

Valószínűleg a washingtoni nagykövet nem fog február elején visszatérni székelyére, miként azt annak idején megállapították, hanem mindaddig Németországban marad, amíg a viszony nem tisztázódik a két nagyhatalom között.

A Deutsche Diplomatische Korrespondenz foglalkozik a limai panamerikai kongresszus eredményeivel és a többiek között ezeket írja: — Ha követjük az Egyesült Államoknak Délamerikában folytatott erélyes eszmehadjáratát, hogy a délamerikai államokat meggyőzze a parancsuralmi államok részéről fenyegető közvetlen veszedelemtől, nehéz azt állítani, hogy a limai konferencia véghatározata ezeknek a törekvéseknek győzelmét jelenti. Örvendetes megállapítás, hogy a panamerikai szolidaritás nem megy el addig, hogy az Ujvilág valamennyi államát arra kényszerítse, hogy

részvegyenek egyes államok által kezdeményezett gyűléseikben.

A délamerikai államoknak — ugylátszik — nem áll szándékukban, hogy teljesen elkülönüljenek

most az őszel írta, hogy huszonezer módja van annak, hogy az ember megkeresse a kenyerét. Persze, kün, a nagyvilágban; nálunk a kereső foglalkozások száma huszonezernél valamivel kevesebb... Az angliai vágóhidakon külön mesterség a fogasztás, azaz a leölt sertés, vagy marha fogainak kivétele, vagy a bányászatonban a „kanalazás”; a kanalazás az az ember, aki tudja, hol és hogyan kell lyukat fúrni a sziklába a dinamittrón számára; és nálunk nincsenek matracáposok; ugyanis a már

Európától, hanem inkább arra vannak eltökélve, hogy hűek maradjanak hagyományos politikájukhoz, amely abban nyilvánul meg, hogy miként a multban, a jövőben is fenntartsák gazdasági és kulturális kapcsolataikat a többi kontinensek államaival.

AMERIKAI LAP ÉLES TAMADÁSA NÉMETORSZÁG ELLEN

A Times Magazin, az Egyesült Államok legelterjedtebb hetilapja, az 1939. év első számát Hitler kancellárnak szenteli, akit a legélesebben támad. Érdekes, hogy ez a lap eddig külpolitikai kérdésekben a legmersékletűbb hangot használta. A Times Magazin hosszú cikket közöl arról, hogy

milyen üldözéseknek vannak kitéve Németországban a katolikusok, protestánsok és zsidók.

Közi azt is, hogy a fiúk 10 éves koruktól már kézigranátodobáson gyakorolják magukat. Külön cikkben foglalkozik Németország gazdasági helyzetével és azt állítja, hogy a nemzeti szocialista kormány, miután pénz- és élelmiszerhiányban szenved, elkobozta a magánbirtokokat és az orosz kommunizmus mintájára kollektív mezőgazdasági rendszert vezetett be.

Ezután a német fegyverkezési politikát bírálja és annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a történelem majd beigazolja, miszerint a diktatórikus rendszer dinamizmusa feltartóztathatatlannul háborúhoz vezet.

kész matracban gyakran akadnak csomók, melyeket a meztelenség matracáposok nagy szakértelemmel hamarabb szétosztal, mintha a matracot följejték. Nálunk szobavirágondozó is kevés akad és nem is tudná mesterségét népszerűsíteni.

Nálunk igen ritka az olyan ember, aki valamely új probléma megoldását hozza, — de még nagyon sok probléma van, melynek megoldása rossz, nehézkes, lassu, körülményes és költséges és a jövő mind azé, aki valami jobban tud csinálni.

Filmszínésznő és hindu próféta házassága

Maria Carmi fantasztikus élete és pályája

Newyork, december 29. Egy változatos életű volt filmsztár különös házasságáról írunk a newyorki lapok. A filmsztár Maria Carmi, akinek nevét a némafilm korában az egész világ mozilátogató közönsége jól ismerte, de akit azóta elfelejtett a világ. Maria Carmi Berlinben kezdte művészi karrierjét. Két hónap alatt sztár lett; és filmjei rendkívül sikert arattak. Az érdekes olasz filmszillagról számos riportot, tanulmányt írtak és úgy emlegették, mint akinek

a legszebb keze van Európában.

Maria Carmi kitűnő szerződéseket kapott és Berlin mellett pazarul berendezett villát vásárolt.

Pályájának döntő fordulatot adott Reinhardt-tal kötött szerződése. Reinhardt a Mirakel Madonnájának főszerepét akarta eljátszatni Maria Carmival Newyorkban. A híres misztérium szerzője, Volmüller író maga is reitélyes, érdekes alakja a német irodalomnak. Volmüller repülő iszt volt, majd iparos lett és végül író.

Maria Carmi örömmel fogadta el Reinhardt ajánlatát. Eredetileg Reinhardtal együtt kellett volna Amerikába utaznia, a híres rendező azonban elfoglaltsága Berlinben tartotta és Maria Carmi egyedül utazott. Reinhardt néhány nap múlva követte és a hajón megismerkedett egy angol arisztokrata hölgyvel, Diana Manners-szel, akit nyomban szerződött a Mirakel Madonnájának eljátszására, noha az angol hölgyet nem is ismerte. Azt állította, hogy

az előkelő angol hölgy „az ideális Madonna-típus”

és nem törődve a már leszerződött Maria Carmival, szerződött az angol hölgyet, aki soha nem volt színésznő.

A szenzációs szerződés híre már másnap megjelent a newyorki lapokban, Maria Carmi nem kímélgőbbesére és felháborodására. A botrány nem váratott soká. Reinhardt felszámolta Maria Carminak, hogy bús kártérítést fizet: a súlyos kudarcért, de a színésznő ragaszkodott a Mirakel főszerepének eljátszásához.

A misztériumjáték főszerepét mégis az angol arisztokrata hölgy játszotta a premieren, mire Maria Carmi beperelte a német rendezőt. Amikor járvában dült a harc, egy váratlan esemény új fordulatot adott Maria Carmi életének; a szép olasz származású színésznő halálosan beleszeretett egy kolduszerény emigráns orosz arisztokratába, Matsabelli hercegbe.

A herceg feleségül vette a színésznőt, akinek minden pénzét elherdálta és eredménytelen vállalkozásokba fektette. Maria Carmi csakhamar kénytelen volt eladni berlini villáját is és a villa vételárát, a herceg ugyancsak elveszítette spekulációkon és házárjátékon. Maria Carmi,

a nemrégiben még ünnepezt molesztár kénytelen volt newyorki kabarékban fellépni,

hogy a mindennapi kenyeret megkeresse a maga és

férje számára. A herceg parkettáncos lett egy mulatóban és helyzetüket súlyosbította az, hogy Maria Carmi súlyosan megbetegedett és hónapokon át munkaképtelen volt.

A nyomorban lévő pár anyagi helyzete azután hirtelen megváltozott, amikor a herceg egy barátja ajánlatára találmányt eszel, ki, amellyel egy értéktelen parfümgyártmányt sikerült népszerűsíteni. Ez a „találmány” a cári koronával ellátott parfümös üveg volt, aminek igen nagy sikere lett és a parfümüzlet fellendült. Maria Carmi és férje a sikeren felbuzdulva, az egyik newyorki főútvonalon illatszertüzletet nyitott, ahol az előkelő közönség vásárolt. Néhány hónappal később Matsabelli herceg megalakította nagy illatszergyártást, amely a híres Matsabelli-parfümgyár árasztja el Amerikát.

Anyagi helyzetük tehát fellendült, de házasele-tük felbomlott. A bíróság kimondotta a válást és kötelezte a herceget, hogy minden jövedelmének felét juttassa elvált feleségének.

Maria Carmi tékozló életmódot folytatott válása után, de a parfümgyár kitűnően jövedelmezett és a volt filmsztár semmiben sem szenvedett hiányt.

Nemrégiben a különleges attrakciókat kedvelő newyorki társaságokban

felbukkant egy hatvan év körüli, szakállas hindu bölcs,

aki azt állította, hogy Istennel tart fenn érintkezést. Ezt a kiváltságos helyzetet igyekez kihasználni és megnyilatkozásait alaposan megfizette az amerikai félművelt gazdagokkal.

Maria Carmi egyre feltűnőbb kereste az üzleties érzékű hindu bölcs társaságát. Közben férje is meghalt és a kitűnően jövedelmező parfümgyártást Maria Carmi örökölte.

Maria Carmi jelenleg Indiában tartózkodik, ide utazott az öreg hindu filozófus után. A legújabb hírek szerint a nagyszakállú, hatvanéves keleti „próféta” feleségül veszi a volt molesztár színésznőt, a Matsabelli-parfümgyár tulajdonosát.

A Kaukázusból a Bánságba származott Dadányi család, melynek két tagja is hőse lett írók művének

Regényíró tollára méltó a romantikus multu Dadányi-család, amelynek bánsági őse, Dadian Naum, messi Georgiaiból vándorolt ide a tizenharmadik század közepén. 1740-ben kapták meg a Dadányiak a magyar nemességet; a kaukázusi hercegi ág még ma is megvan és a Dadian nevet viseli. A Dadányi-vért hordó Kinszky-család egyik sarja, aki a háború alatt orosz hadifogságba került, akkoriban egy Dadian hercegnővel ismerkedett meg, el is vette feleségül és így az elszakadt rokonok között ismét felfrissült a vérségi kapcsolat. A bánsági valahai Dadianok azonban izig-végig magyarok lettek. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az a tény, hogy Herczeg Ferenc A dolovai nábob leánya című színművében néhai Dadányi Sándor huszárfőhadnagyról mintázta meg Tarján Gida napugaras báju színműgyar alakját és Ocskai brigadérosát. De, hogy, mint történt ez?

Hallgassuk meg magát a toll idős nagymesterét, ahogy e régmúlt dolgokról emlékezik.

— Még Fehértemplomban történt, — írja Herczeg Ferenc — mikor a hetedik gimnáziumba jártam, az ottani törvényszéki elnök családjánál egy Dadányi Sándor nevű főhadnaggyal ismerkedtem meg. Megkapdán szép férfi volt, déleg és komor, mint egy fekete párdue. A beszélgetés során rám került a szó.

— Vajjon mi lesz e gyerekből? — kérdezte Ida néni, a törvényszéki elnök felesége. — Író, az bizonyos, — válaszolt Dadányi. — Az ezredes fia meséli, hogy csak úgy ontja magából a verseket.

— Kár lenne érte, — mondotta erre a néni —

nagyon piszkos mesterség az írás. — A főhadnaggy azonban nem így vélekedett, mert pár nap múlva, mikor a tiszti pavillon előtt sétáltam, odahívott. Eppen hajtó kocsjára kapaszkodott. Csodaszép lovakat tartott.

— Hát te merre jársz?

— Sétálok. — Felhívta a kocsjára. Végig hajtottunk a városban és én kimondhatatlanul boldogan trónoltam ottan, mert két eszményképem épp kinézett az ablakon, amikor a fogatnál a házuk előtt elrobogtunk. Kérdezték is másnap:

— Rokona magának a főhadnaggy, mondja csak Feri?

— Nem, a barátom, — válaszoltam én gögösen. És tényleg barátom lett a jóval idősebb Sándor. Most már tudom, hogy mi ösztönözte a tisztet, hogy máskor is szívesen foglalkozzék velem, a kisdiaákkal. Ő a jövendő íróit sejtette meg bennem. Én pedig sokáig hordoztam magamban ennek a hűbájos embernek az emlékét. Végül is a színpadon támasztottam új valóságomra, mikor megformáltam belőle Tarján Gidát, majd Ocskai brigadéros tragikus alakját.

Dadányi György, aki éppen most aratott igen nagy sikert paraguay-i regényével, vizezont Bíró Lajos képzőművész-szolgált modellként a Hotel Imperialisban, megdöbbentő háborus élményei révén. Erőlt azonban nem kell bővebben szólnunk, mert az adatok közismertté váltak, annak idején sokat foglalkozott velük a sajtó. Ilyen sokféle sorsfordulatokat élt meg a regényes Dadányi-család, amelynek bölcsője a mesék hazájában, Georgiaiban ringott. (Flaneur.)

A hat apa

Írta: CLAUDE GÉVEL

Ezen az estén fogják tehát vizionálni Christinet.

Tizenhárom év óta minden hónapban rendszeresen találkoztak egy este s voltaképpen a tizenhárom év alatt a mai napra vártak s Christine volt az összekötőkapocs közöttük. Barátságuknál, bajtársiasságuk emlékénl is erősebb volt ez a kapcsolat.

Tizenhárom évvel ezelőtt, je Bourgetben hét pártás szolgált együtt. Patalok voltak és gondatlanok, vakmerően és vidáman végezték veszedelmes mesterségüket: katonai repülők voltak. Hatan huszvévesek voltak, a hetedik, Marsall, valamivel idősebb, őt tekintették főnöküknek és szeretettel, sőt némi tisztelettel is néztek fel rá: Marsall házaseMBER volt, egy kislány apja.

A szerencsétlenségek sorozata szakadt szegény Marsallra. Egy nap felesége tüdőgyulladásban meghalt. Ugyanakkor anyagilag is tönkre ment. S néhány hétre rá lezuhant. Biztos, hogy vagyonának elvesztése és feleségének halála megviselték idegrendszerét, mert a szerencsétlenség valósággyal megmagyarázhatatlanul történt. Mikor behozták a műtőbe, még élt. A fiuk körülállták és Marsall kinyitotta a szemét. „Christine!” — csak ennyit mondott és meghalt. A fiuk akkor megfogadták, hogy ha „apát” lesznek a kis Christinenek. Meg is tartották ígéretüket.

Ugy ültek össze, mint valami részvénytársaság tagjai. Megállapították, hogy a legokosabb lesz, ha a kislányt intézetben neveltetik fel. A költségeket felosztották és megállapodtak abban, hogy ha Christine tizennyolc éves lesz, felváltva fog lakni egyik apja házánál, ha csak nem választ ki egyet, akinél végleg meg kíván telepedni. Megállapodtak, hogy egyiküknek sincs joga külön meglátogatni a lányt, azután — hogy az esetleges apai féltékenykedésnek elejét vegyék — megígérték, hogy egyikük se fogja meglátogatni. Tilos volt a kislánynak titokban ajánldéket küldeni, vagy titokban írni. Valóságos felügyelőbizottsági ülésen beszélték meg minden intézkedést, amely Christine sorsára vonatkozott. S ha Christine képet küldött: magáról, a képet együtt nézték meg, kézről-kézre adták és ha írt, a havi közös találkozáson olvasták fel levelét.

Huszéves gyerekek voltak, mikor vállalták Christine apaságát és a játék felelősségteljesége mellett szórakoztató volt és megfelelő gyerekkedélyüknek. Valóságos csoda volt azonban, hogy a sors megőrizte Christine számára mind a hat apját. Meri megállapodtak ugyan abban, hogy bármelyiküknek joga van lemondani az apaságról, egyikük se gondolt mégse soha arra, hogy lemondjon kötelezettségéről. Egyikük se házasodott meg, egyikük se költözött külföldre. Így hát most mind a hatan együtt maradtak, hogy Christine tizennyolc éves születésnapján „átvegyék leányukat”.

Annnyira játék volt ez maig, ha komolyan is esi-

nálták, hogy egyikük se gondolt rá komolyan, mi lesz, ha Christine csakugyan felnő. Először kötelező volt a halot baktárs iránt. Azután mulatságos játék, végül megszakás. Mikor megfogadták, hogy kitartanak Christine mellett, huszvévesek voltak. Azóta harmincháromévesek lettek, még mindig fiatalemberek, de már elég tapasztaltak ahhoz, hogy tisztában legyenek azzal a felelősséggel, amellyel kedves vállalkozásuk járt.

A legutóbbi együttlélt alkalmával közös levelet szerkesztettek, amelyet elküldtek annak az intézetnek igazgatónövéhez, ahol Christine nevelkedett. Megkérték, hogy Christine: kísérelje el Párisba és jelenjék meg vele annak a szállodának különtermében, ahol tizenhárom év óta „apai összejöveteleiket” tartották. S most, hogy itt együtt ültek és várták Christine, megindultságukat nagy vidámsággal lepézték. Mert a megszokás ellenére is egyiküknek másikuknak eszébe jutott, hogy Christine most már felnőtt fiatal lány. S mert a játék most komolyra fordult: tizenhárom év óta először fognak szemtől-szembe állni „lányukkal”, meghalt bajtársuk gyermekével...

Az ajtó nyílt és Christine belépett. Magas, karcsú, szőke, kékszemű, elragadó fiatal leány volt. Piros arccal, mosolyogva jártatta körül szemét a hat fiatalemberen.

A hat apa egymásra nézett és ebben a pillanatban mind a hatan érezték, hogy többé nem „apák”, hanem ellenségei, vetélytársai egymásnak.

A béke külpolitikájának programját fejtette ki Gafencu külügyminiszter

Az összes külpolitikai vonatkozásokra kiterjedő beszéd hangzott el a rádióban „Az ország külpolitikája nem változik“

Nyilatkozott a külügyminiszter a kisebbségi kérdéstről

Bucuresti, december 29. Grigore Gafencu külügyminiszter csütörtök este előadást tartott rádióban és ennek során a következőket mondta:

— Románia teljes erejéből a béke politikát kívánja fenntartani. Külpolitikáját a nemzetközi eseményeknek megfelelően irányítja és természetesen régi és kipróbált barátaira támaszkodik akkor, amikor a román nép jogának és érdekeinek megvédelmezéséről van szó. Az ország ezt a politikáját Öfelsége, II. Carol király bírs vezetése mellett végzi.

Külpolitikánk a kormányok és az azokban résztvevő személyek változása esetén is a régi marad.

Írás szóval a legteljesebb mértékben nemzeti politikát üzünk. Az uralkodó legmagasabb megítélésből kerültem ebbe a megiszelő vezető állásba és mint az ország külügyminisztere, az új v küszöbön igyekszem ismertetni mindazokat az alapokat, amelyeken külpolitikánk nyugszik. Ezt innál szívesebben teszem, mert az elmúlt évek olyamán mint nem hivatalos személy, csak előadásokban és írásban volt alkalmam a forrongó góában az ország helyét irányát megvilágítani.

1. Külpolitikánknak erkölcsi és anyagi alapja csak belülről, az országból táplálkozhatik és csak az országban található meg annak győzeteit a román öntudatban, amely mindig kész főzős tömbbe tömörülni és a jól felkészült haderegben, amely minden áldozatra készlen áll.

2. Egyetértést keresünk mindazokkal az országokkal, amelyek keznekednek arról, hogy Románia nemzeti feladatát betölteni tudja, mert zigorúan ragaszkodnak ahhoz a hithez, hogy a nemzetek közötti jószándék megvalósíthatja az emberiség békevágyát. Ezért érdeklődéssel és okoszenvenvel kísérünk minden erőmegnyilvánulást, amely a nagyhatalmak megbékélését keresi a központi európai hatalmakkal, mert különösen a müncheni találkozókat kezdve,

a négy nagyhatalomra háramlik a felelősség, hogy az európai civilizációt megvédje és megmentse.

Romániának az a szándéka, hogy ezekkel a hatalmakkal szoros kapcsolatot létesítsen. Öfelsége a királynak külföldi utazása alkalmával ugyan csak megnyilvánult. Londonban, a nagy brit birodalom fővárosában, fényes fogadtatás után, megnyilvánult a kölcsönös politikai rokonszenv és gazdasági érdek. Párisban kifejezésre jutott a gondolkodás és érzésnek a közössége, amely bennünket a nagy francia néphez köt. végül Németországba ment Öfelsége, amely ország a Dunavölgyében megnagyobbodott hatalmával számunkra új lehetőséget nyert. Uralkodónk mindenütt az ország nevében szól és kifejezte a nagyhatalmak kormányai előtt az országnak azt a szándékát, hogy

dolgozni és harcolni kész a békéért.

Ez a kijelentés szól a legösszintébb érzelmek kapcsán Olaszországnak is, amelyek energiája hozzájárulhat Európa nyugatiának békés fejlődéséhez.

4. Románia számot vett azzal, hogy a megértés szellemétől függ az európai kontinens egyensúlya és nyugalma. Ezért szövetségi kapcsolatot állandósít Lengyelországgal, amely a békének jelentősebb tényezője és barátságát tart fenn Csehországgal, minél szorosabb együttműködési keretet keres Jugoszláviával, amelyhez közös balkáni érdek és a Duna völgy békéjének óhaja köti.

Országunk teljes színtességgel és jóhiszeműséggel igyekszik azon, hogy a legteljesebb megértést építse ki a többi, szomszédos dunai államokkal és pedig abban a mértékben, amelyben ezek az államok tekintetbe veszik az érdekek közösségét és a természetes együttműködés szükségességét.

Ami a Szovjetországhoz való viszonyunkat illeti, Románia teljes lojalitással örökdi a jó szomszédi békés viszony megővésén, amely annyi éven keresztül a jegyzőkönyvek és békeszerződések szabatos meghatározásai folytán épültek ki.

5. Az országon belül a békéért való munka a termelési tényezők hatékonnyá tételéből és cserelhetősegek sokszorozódásából áll. Az ország abban a mértékben erősödik, amily mértékben dolgozunk és hatalma minden állampolgárnak hasznos.

Románia az igazságosság szellemében oldja meg a kisebbségi kérdést.

A kisebbségek között nagy számban vannak olyanok, akiknek úgy a saját érdekek, valamint a nemzeti elem fejlődésének érdeke kívánja, hogy nemzetközi, előrelátó és igazságos intézkedésekkel a kivándorlása téttesék lehetővé.

Románia tehát a gyarmattulajdonos államokat kéri fogja, hogy könnyítsék meg a zsidókérdés békés és alapos megoldását.

Minden kisebbség számára, amelyek évszázados munkával és kultúrával nőttek az ország földjéhez és igen sok esetben alkalmazkodtak a mi kultúránkhöz, Románia igyekezettel azon lesz, hogy ezeknek bizottsága az alkotmányban és az ország törvényeiben lefedtetett jogokat.

A kisebbségi főköormánybiztoság létesítésével az ország bizonyoságot tett arról, hogy biztosítani kívánja a kisebbségi elemeknek a román etnikai elemekkel való összehangzatos együttműködését.

A főköormánybiztoság működési szabályzatának kihirdetésekor szabatos meghatározást nyertek azok a jogok, amelyeknek a népkisebbségek örvendének

és az összes közigazgatási szervek utasításokat kapnak ezen jogok tiszteletben tartására. Természetesen ezen intézkedések nem vonatkoznak olyan kisebbsé-

gi elemekre, akik a román állam keretében nem óhajtának működést kifejteni.

6. Románia a békekészség kötelezettségét érzi magával és szomszédaival szemben és minden olyan állammal, amely elismeri teljes területi integritását. A területi épség olyan vagyon, amelyet az ország vérrrel és joggal szerzett meg. E szent vagyon, amelynek csorbítását egyetlen román sem engedheti meg. Végül figyelembevéve az Európát, néhol véresen megrázó ideológiai áramlatokat, jelenthetem, hogy

Románia visszautasít minden olyan külső beavatkozást, amely életét megakarja zavarni és arra törekszik, hogy meggyengítse intézményeit,

védelmi berendezéseit, lelki egységét és hivatottságába vetett hitet. Ilyen, vagy ehhez hasonló veszély esetén minden román az uralkodó körül csoportosul, hogy ezzel is dokumentálja egységünket és nemzeti függetlenségünket.

Az új év küszöbén csak egy kötelességünk lehet: szeretettel körülvenni az országot és akkor ez a szeretet a királyt, az államot, a hadsereget és a népet is érni fogja.

A L'INTRANSIGEANT A ROMÁN KÜLÜGYMINISZTERRŐL

Páris, december 29. A L'Intransigeant Gafencunak külügyminiszterre való kinevezésével és Románia több követéségének nagykövetségi rangra való előléptetésével foglalkozva, többek között a következőket írja: „Románia tudatában van annak a szerepnek, amelyet Kelet-Európában betölt és ma már nagyhatalommá lett“. Az új külügyminiszter személyével foglalkozva kiemeli képességeit és rámutat arra, hogy Grigore Gafencunak a felesége francia nő. Ő maga pedig őszinte híve Franciaországnak, ahol úgy a politikai, mint az egyetemi életben sok ismerőse van.

Előkészületek Ciano jugoszláviai látogatására

Belgrád, december 29. Ciano gróf olasz külügyminiszter legközelebbi belgrádi látogatása alkalmával Sztójadinovic jugoszláv miniszterelnök vendége lesz vadászaton. A vadászatot a magyar határsáv közelében, a bélyei királyi uradalomban tartják. A kastélyt, ahol az olasz külügyminiszter a vadászati idején lakni fog, az uralom változás előtt Frigyes főherceg birtoka volt. A jugoszláv kormányhoz közelálló Novosti Ciano gróf budapesti látogatásával kapcsolatban megállapítja, hogy ez a látogatás Jugoszlávia szempontjából is fontos volt. A lap szerint az olasz külügyminiszter jugoszláviai látogatása során ki fogják mélyíteni az 1937-ben kötött belgrádi egyezményt.

Feloszlatják a csehországi zsidópártot

Prága, december 29. A kerületi hatóságok rendeletet kaptak, hogy foglalják le a kommunista párt vagyonát, mint hogy a kommunisták elvesztették nyilvános működési jogukat. A Prager Zeitung Dienst értesülése szerint a csehszlovák kormány rövidesen elrendeli a zsidó párt feloszlatását, vagyonát pedig elkobozzák.

Temesvár szenzációja!

Nagy szilveszteri műsor a SCALA moziban!

Bemutatja a legszenzációsabb filmet és

ötszáz értékes

ajándéktárgyat sorsol

ki a mozi látogatói között. Az ajándéktárgyak között van: pezsgő, bor, likőrök, sör, liszt, csokoládé, piperecikkek, újví malacok, különféle díszlárgyak és ékszerek

PÉNTEKTŐL kezdve jegyeiővétel!

Ha Szilveszterkor jól akar mulatni, gondoskodjék előre jegyről a SCALA moziba!

Ma, pénteken este, utoljára RÜHMANN szenzációs filmje:

5.000.000 keres egy örökös!

Leégett a galatii vasuti mőhely, melyet 10 millió lei költséggel tavaly építettek

Galati, december 29. Hatalmas tűzvész pusztított szerda este a galatii pályaudvaron. A késő esti órákban a vasuti mőhely asztalos osztályán tűz keletkezett és a lángok percek alatt az egész épületet elborították. A galatii tűzoltóság nagy készültséggel vonult ki a veszedelem színhelyére és bár a tűzoltók mindent megteker a tűz elfojtására, a hatalmas épület teljesen leégett. Az anyagi kár óriási. Ezeknek a vasuti mőhelyeknek építkezési munkálatait tíz millió lei költséggel a múlt évben fejezték be.

A frontarcosok javára módosítják a magyar zsidótörvény javaslatot

Budapest, december 29. Az „Az Est“ írja a következőket: A politikai pártokban és a pártokon kívül állók részéről mozgalom indult meg abban az irányban, hogy a zsidó-törvénytervezet bizonyos rendelkezéseit enyhítsék, főleg a frontarcosok, azok gyermekei és a hadiárvaik javára. Máris folynak a megbeszélések ebben az

irányban. A nemzeti egység pártjában sokan szívesen hozzájárulnának a kérdés ilyen elintézéséhez. A bizalmas jellegű megbeszélések is megindultak már és lehetségesnek tartják, hogy a kérdésben a közeli napokban végleges megállapodás jön létre.

Szabad-e egy orosz hercegnek népbiztost játszania a színpadon?

Érdekes társadalmi botrány a newyorki emigráns orosz arisztokraták között

Newyork, december 29. Érdekes társadalmi botrány foglalkoztatja az amerikai közvéleményt, amelyről egyes kisebb hírek már eljutottak az európai sajtóba is. A különös botrány az emigráns orosz arisztokraták körében pattant ki, de miután a botrány főszereplője fivére házassága révén összeköttetésben áll az előkelő amerikai körökkel, széles körökben tárgyalják az ügyét.

ARISZTOKRATÁK KLUBJA

A newyorki emigráns oroszok kolóniájának a feje Alexis Obolenski herceg volt. Hosszu éveken át osztatlan tekintélynek örvendett arisztokrata honfitársai körében és féltékenyen vigyázott arra, nehogy illetéktelenek felvegyék az orosz arisztokrata címet és így igyekeznek karriert csinálni az Újvilágban. E cél érdekében az orosz emigránsok exkluzív arisztokrata körének elnöke külön

évkönyvet szerkesztett, amelyben nyilván tartották az orosz arisztokrácia tagjait.

Az amerikai haute volée hitelesnek fogadta el Alexis Obolenski herceg évkönyvét és aki nem szerepelt az orosz arisztokraták névsorában, azt nem fogadta be az amerikai születési és pénzarisztokrácia.

Alexis Obolenski herceg féltestvére, Serge herceg II. Sándor cár morganatikus fia volt és 1924-ben feleségül vett egy amerikai dollármilliomosnőt, Miss Alice Mariel Astort, akinek tízmillió dollár vagyona volt.

Maga Alexis Obolenski herceg azonban, hogy az Orosz Nemesei Körének elnöki tisztét töltötte be, a polgári életben mint színész kereste a kenyerét. Ez a hivatása most szembeállította társadalmi tiszttségével, amelyről honfitársai lemondatták.

Alexis Obolenski herceg egy Broadway operettszínház társulatának tagja és ebben a minőségben legutóbb elvállalta egy operett egyik szerepének, egy népbiztosnak az alakítását. Amikor az Orosz Nemesei Körének tagjai megtudták, hogy közíszteletben álló elnökük a színpadon orosz népbiztos alakot, mozzalmat indítottak az elnök ellen. A mozgalom eredményeképpen az Orosz Nemesei Köre ülést tartott, amelyen nyilvánosan foglalkoztak Alexis Obolenski herceg színpadi szerepével. A felszólalók élesen támadták az elnököt, amiért kommunista népbiztos alakít a színpadon és ezzel súlyosan bánk erkölcsi érdekei ellen, egyben pedig szégyent hoz az orosz arisztokráciára is.

KÉT NEZET

— Mi nem ismerhetjük el soha, semmiféle körülmények között a jelenlegi orosz rezsimet

Kolozsváron szentelik püspökké Márton Áront

Kolozsvár, december 29. A kolozsvári római katolikus plébánián a karácsonyi üdvözlések Márton Áron plébános, szentszéki helytartónak szóltak, de most kivételesen a hírtelen jött változások folytán a jókívánásokat már Erdély új, nagy reményekre jogosított püspöke fogadta.

Az üdvözlésekben az örömmel, a ragaszkodásnak és az őszinte szeretetnek az az igazi megnyilvánulása tükröződött vissza, amely Márton Áron püspök iránt megnyilvánul.

Az új püspök nyilatkozott felszenteléséről és a következőket mondta:

„Püspöki felszentelésem előrelátó hatólag február hó első felében lesz, amit végleg a Nuncius ural való tárgyalásaim döntenek el. A püspökszentelés — terveink szerint — Kolozsváron, a Szent Mihály templomban tartjuk, ahol talán még soha sem folyt le ilyen ceremónia. Szegény, korán elhunyt elődömet, dr. Vorbuchner Adólf püspököt Gyulafehérváron szentelték fel, ahol ezt megelőzőleg 200 év óta szintén nem volt püspökszentelés, mert régen rendszerint Budapesten folytak le ezek az ünnepélyek.

— Ki lesz az új kolozsvári plébános?

— Egyelőre még én vagyok — mondja Márton Áron püspök —, de máskülönbön is, a kánonjog szerint, abból a városból ahonnan az elődöt püspöknek nevezik ki, az új plébánost Róma nevezi ki a püspök előterjesztése alapján. Tehát ez a kérdés még egyelőre eldöntetlen ügy.

— hangoztatta egy emigráns tábornok — és ettől az elvtől nem szabad eltérni anyagi előnyök kedvéért sem. Hiába mondják, hogy a színész minden szerepet köteles eljátszani, amit a rendező kioszt rá, Alexis Obolenski hercegnek nem lett volna szabad szem elől tévesztenie, hogy ő az emigráns orosz arisztokráciát képviseli és ezt a nagyközönség is tudja róla. Kinos érzelmeket váltott ki az amerikai közönségből, amikor az orosz arisztokraták zártkörű klubjának elnökét népbiztos szerepben látták a színpadon.

A tábornok, csakugy, mint a többi orosz arisztokrata, hangoztatta azt a véleményét, hogy a herceg ezzel a színpadi szerepével érdemtelenné tette magát az arisztokrata kör előlki tisztiségének további viselésére.

Uj Bega-hidat és járdaaszfaltozást kér a Józsefváros polgársága

A józsefvárosi polgárság nagyobb küldöttsége jelent meg tegnap délben Baran Coriolan dr. főpolgármester előtt és különböző kéréseket adott elő. Rámutattak arra, hogy a Gelu és a Camelie utcák között a Began a közlekedést személyek számára jelenleg mindössze egy kompjárát látja el és pedig hiányosnak. Kocsiközlekedés ezen két ucca között pedig csak nagy kerülővel lehetséges. Kérték, hogy a város a két ucca között — amelynek környékén több nagyobb gyár is van — hidat építsen. Rámutattak arra, hogy ennek a hidnak az eszméje nem új, mert a városi mérnökség már 1933-ban megcsinálta a hid terveit és azokat az országos építészeti bizottság jóvá is hagyta,

a megvalósulás azonban mindeddig nem volt lehetséges.

A küldöttség most elfogadható javaslatot tett a hidra vonatkozólag. A város elhatározta, hogy

Alexis Obolenski herceg erélyesen védekezett a vádak ellen és hangoztatta, hogy

színpadi szerepeit nem lehet összerészesíteni egyéni felfogásával

és magánéletében tanusított viselkedésével.

— A mai nehéz időkben — mondta — a színész nem válogathat a szerepei között és ha én visszaadtam volna a népbiztos szerepét, elveszteltem volna szerződésemet. Eddig még sohasem fordult elő, hogy egy színész társadalmi állást és egyéniségéről alkotott általános véleményét színpadi alakításai befolyásolták volna.

A színész nem magát és a saját véleményét tolmácsolja a színpadon, hanem egy idegen személyt, a szerzőt.

A közönség fel sem veti azt a kérdést, hogy a színész azonosítja-e magát a szereppel. A vádak ellen tehát tiltakozom és az arisztokrata klub elnöki tisztésére csak akkor lennék méltatlan, ha magánéletemben követtem volna el politikailag, vagy erkölcsileg inkorrekt cselekedetet.

Az orosz arisztokraták azonban nem voltak elnézők és egyhangu határozattal megfosztották Alexis Obolenski herceget az elnöki méltóságtól a népbiztos szerepének eljátszása miatt.

a Bratianu-uccában a tavasszal a régi hidat lebontatja és új hidat épít. A lebontásra kerülő hidat lehetne ilyenformán áthelyezni a Gelu és Camelie utcák közt. A küldöttség további kérése az volt, hogy a vasut tulajdonát kezelő ügynevezett Tiz ház előtt

a város a járdát aszfaltoztassa ki

és más utcákat is lasslon el aszfalttal. Panaszkodott a küldöttség, hogy a Bega partjának töltésén kocsik járnak és ott a gyept megromláják. Kérték, hogy a kocsiközlekedést cölöpök leverésével tegyék lehetetlenné.

Baran Coriolan dr. főpolgármester kijelentette, hogy az előadott kérémekeket teljes mértékben mellányolja. Közölte, hogy az átvert emlékiratot kiadja a városi mérnökségnek, amely a kérémekeket tanulmányozni fogja és a megoldásra vonatkozólag javaslatot tesz. A munkálatoakat felveszik a város új költségvetésébe.

Mindanao szigete négy millió bevándorlót keres

Vége egy boldog ország, ahol nincsen túlnépesedés

Washington, december 29. Dr. Frederick C. Howe, a Fülöp-szigetek kormányának gazdasági tanácsadója, nagyszabású tervet dolgozott ki arra, hogy Mindanao szigetét, amely a Fülöp-szigetek főszigetétől délre fekszik, bevonják a szigecsoport gazdasági életébe.

Mindanao szigete, amelynek betelepítését Howe szenátor tervbe vette, az északi szélesség 5—10 foka között fekszik. Ez a sziget teszi ki a Fülöp-szigetek területének egyharmadát, azonban ennek ellenére a lakosságának alig 11 százaléka él Mindanaon. Vulkanikus hegységek és bővízü folyóvölgyek vonulnak keresztül-kasul a szigeten. Hogy némi fogalmat alkothassunk magunknak Mindanao nagyságáról, elég, ha annyit mondunk, hogy

háromszor olyan nagy, mint Belgium, a lakossága azonban ötödét sem éri el Belgium lakosságának.

A mezőgazdasági megművelésre alkalmas területek tizedrésze sincs kihasználva és olyan rossz a gazdálkodás, hogy a termés a Fülöp-szigetek ösztérmenének tizedrészét sem éri el.

Szakértők véleménye szerint egyedül Cotabato tartomány

négy millió embert tudna eltarítani,

ezzel szemben a lakosság száma nem éri el a negyedmilliót sem. A kókuszdió-, gumi-, kukorica- és hancsültvények keskeny csíkban a part mellett vonulnak és még senki nem gondolt arra, hogy a sziget belsejében telepedjen le, nem is beszélve arról, hogy a kútva sem örödiik a hatalmas erdőszékekkel és a bőséges ércletelepekkel.

A Fülöp-szigetek kormányja azt reméli, hogy célszerűen keresztülvitt telepítési politikával nemcsak teljesen rendbe lehet hozni Mindanao jelenleg eléggé zilált pénzügyeit, hanem még a Fülöp-szigetek költségvetési egyensúlyát

is egyszersmindkorra biztosítani lehetne. Bármilyen képtelenségnek hangzik is; idáig a gazdag Mindanao még rizsben, kukoricában és husban is behozatalra szorult.

A Fülöp-szigetek kormányának szempontjából már csak azért is nagy jelentősége lenne a sziget benépesítésének, mert ezzel sokat nyerne a Fülöp-szigetek biztonsága is. A katonai szakértők szerint éppen Mindanao szigete lenne a legalkalmasabb benyomulási út minden hódító számára, aki akár erőszakkal, akár békés terjeszkedés útján akarná megszerezni a Fülöp-szigeteket.

Quezon elnök már a nemzetgyűlés elé terjesztette Howe szenátor részletesen kidolgozott telepítési tervezetét. Az elnök nyomatékosan rámutatott arra, hogy egy olyan nagy és gazdag sziget, mint Mindanao, milyen csábító lehet az olyan országok számára, melyek

nem tudják népfeleslegüket elhelyezni.

Kétségtelen, hogy Mindanao betelepítése és fejlesztése tekintélyes tőkét követelne, de egyetlen fillér sem veszne kárba, mert a sziget nagyon gazdag természeti kincsekben, amellét a Fülöp-szigetek is tekintélyes összeggel járulnának hozzá a program keresztülviteléhez, hogy ezzel biztonságukat növeljék.

A tervezet kidolgozásában kétségkívül nagy szerepe volt annak is, hogy Mindanao egyik tartományában, Davaóban már régebben letelepedt tizenöt ezer japán, akik bebizonyították, hogy szorgalommal és kitartással a sziget valószínűs aranybánya. A japánok virágzó kender-, len- és hancsültvényei mintaképül szolgálhatnak a többi sziget számára is.

Vajjon az eviani menekültügyi konferencia vezetői tudnak-e egyáltalán a mindanaói telepítési tervetéről?

A krasznajarszki hadifogolytemető vasabroncos halottja...

Uj részletek a Gyóni-legendából. — Mészáros Sándor László színész, az egykor fogolytárs a költő hadifogoly-iragédiájáról

Budapest, december 29. A krasznajarszki temetőben nyugszik Gyóni Géza, a regényes életű, tragikus véget ért költő. A behavazott hadifogoly-temetőben nyugszanak egymás mellett levő sirjaikban Achim Géza — ez volt Gyóni családí neve — és bátyja, Achim Mihály. Huszonegy éve nyugszanak itt, 1917. júniusában földelték el előbb Mihályt, néhány nap múlva pedig Gézát a bajtársak zokogása közben.

Néhány évvel ezelőtt megalakították a Gyóni-társaságot, a költő emlékének ápolására. S most azzal a tervvel foglalkoznak a volt fogolytársak, hogy hazahozatják a Gyóni-fiúk földi maradványait.

PRZEMYSLEN TALÁLKOZIK A KÉT GYÓNI-TESTVÉR

Volt Gyóninak egy mélyérzésű fogolytársa, művészbátyja, Mészáros Sándor László színész, aki jelenleg a magyar kultuszminisztériumban működik, a művészeti osztályon. Egyik legjobb barátja Gyóninak, alapos ismerője a Gyóni-regényeknek.

Szívesen beszél róla és a Gyóni-emlékek olyan erővel élnek benne, hogy egy adatot sem téveszt el, amikor visszatekint a komor hadifogoly-multra és megpróbálja felidézni a Gyóni-legendát: mi is történt 22 évvel ezelőtt Krasznajarszkban...

— Fordítsuk vissza a filmet... 1916-ot írunk. Az Achim-testvérek foglyul estek Przemyslen. Egyébként ott találkoztak össze az ostromlott várban. A költő nem akart többé megválni öccsétől és Géza, a főhadnagy elhatározta, hogy maga mellé veszi Mihályt, a pionírszakaszvezetőt tisztszolgálnak. S azután már csak 1916. június 10-én vált el az útjuk, amikor Mihályt temették...

— Átszáguld az emlékezet a szibériai szteppéken! Ismét látom magam előtt a krasznajarszki barakk-tábor. Géza tartózkodó, de van néhány embere, akik előtt kibírták a szívét! Én is azok közé tartoztam! Amint legjobban csodáltam:

az a megható, ragaszkodó szeretet volt, a meiyet Géza Mihály iránt érzett.

Mihály viszont fanatikusan hitt bátyja jövőjében, elhivatottságában.

— Telt-múlt az idő a rabságban, Gyóni megírta versciklusát „Rab vackokon...”

Mészáros elbeszéléséből kialakulnak a fogóság képei. „Rab vackokon fetrengve már, benünk a holtak lelke hál...” Mert holt bizony, aki így él és nekünk az élet mit igér? — mondja maga elé Gyóni verssorait. — Nagy élet van a táborban, a sebesfolyású Jenisei partján.

Több ezer hadifogoly tiszt él itt együtt. Van színházuk és zenekaruk. Néha hirt hallanak a többi táborokról, amelyek esetleg több ezer versztnyire vannak tőlük.

A „Rab vackokon” után Gyóni újabb ciklust kezd: „Zsoltárok a sivatagban.”

„EZ A BILINCEK ORSZÁGUTJA”

„Mint a titok, hallgat a puszta, — S egy varju száll a végtelenben...” — A sivatagba néved el a költő szeme. Egy dombon terült: a hatalmas tábor. Gyóni a sivatagról beszél, ennek kiemeltsége, szimbolizálja előtte a reménytelen helyzetet.

*Karjaim, mint a lefagyott fagallyak...
Csüngenek és meghalt bennük a remény,
Hogy újra termő hajnaluk hasadhat,
S körülfontódnak egy nő természetén.
Szívem meg-megáll, mint a gyermek este,
Ki eltévedt s a sötétben figyel.
Amijához vágyik — s mely hazavezesse,
Egen és földön semmi, de semmi jel...*

Gyakran érkezik a fogolyhoz a hír a Murman-vasúton dolgozó foglyok szenvedéséről. Messze távolban legénységi állományú foglyok sineket fektettek le mocsaras vidéken, hogy az északi Jégstegent a Belső Oroszországgal összekötő vasutvonalat létesítsenek.

Százezer hadifogoly dolgozott ezen a vonalon.

„Ez a bilincsek országútja...” — írta Gyóni Géza az orosz vidékről:

*Szláv Krisztusok kínszenvedése
Kövil itt meg az út árkaiba
S az esti ködben itt lebeg
A Tolsztojk havas szakállá.*

Sokat foglalkoztatják képzeletét Tolsztoj, Dosztojevskij. S közben a forradalom hullámai öntik el Oroszországot. A legváltozatosabb hírek verik fel a fogolytábor viszonylagos nyugalmát. Lázás izgalom... hírek a hazatérés közelségéről — aztán ismét csüggedt reménytelenség...

Igy köszöntött be a nyár a Jenisei partján.

Erről mondja Mészáros komoly, elfogódott hangon, a multba révült szemekkel emlékei között kutatva.

— 1917 június 8-án nagy gyász szakadt a krasznajarszki táborra. Meghalt Mihály!

— Mihály először légsőhurutról panaszkodott, azután

40 fokra szökött fel a láza.

Először bajtársai ápolgatták a barakkban, azután kórházba került. Gézát ez nagyon megviselte. Szeretett volna mindig mellette lenni, szerető testvéri szívvel ápolni, megvizsgálni.

A KETTŐS TRAGÉDIA

De a barakk és a kórház között ott volt a foglyok vaskerítése...

— Mihály nyolcadikán reggel öt óra körül meghalt. Tizedikén temették. Az orosz parancsnokságtól tiz tiszt kapott engedélyt a temetésen való részvételre. En is ott haladtam mellette a gyászmenetben. Egyszer csak pacsirta szárnyalt el felettünk. Odaszóltam a megtört embernek: nézd csak, pacsirta! — Az ám — mondta — énekszóval kíséri Mihályt.

Még aznap éjjel felkeltette egyik rabtársunkat, Tscheik Ernő volt iglói tanítóképezdi igazgatót és végrendelekezett. Meghagyta, hogy

holmiját árverezék el és a befolyó összeget adják át a nyomorgó legénységnek.

Orvost hívtunk hozzá. Éjjel morfiumot kapott. Reggel elrendezte dolgai, több versét szétépte és elégette. Ezen a napon írta Mihályt hazavi-

szem című versét. Amikor készen lett a kétszer nyolcsoros verssel, zokogásban tört ki. Aznap éjjel ismét rosszul lett. Tscheik Ernő közvetlen lakótársa ezt így mondja el egyik levelében:

„Azzal ébresztett fel, hogy fél, hogy megőrül. Hallja, hogy az orosz ór énekel az óratoronyban. Előbb azt hitte, hogy Mihály temetésén a tiszti dalárda énekel, majd meg azt, hogy ő fekszik a kórházban és hogy neki szól az ének”.

Később másról beszélgetett barakk-társaival s ekkor beszéde normális, logikus volt, mint általában, ha nem Mihály haláláról beszélt.

Amikor a következő héten meglátogathattuk, már borzalmas állapotban találtuk. Nem is szívesen beszélek erről...

Megtudjuk, hogy Tscheik Ernő pontosan emlékszik arra, hogy Gyóni ekkor már reménytelen állapotban volt. Mindent tépett, szaggatott, ami a kezéigébe került.

Az orosz orvos megrémült és táviratilag kérie elszállítását Irkutzba.

A KÖLTŐ ELŐRE MEGÍRTA SIRVERSÉT

Erre már nem került a sor... Az orosz parancsnokság 40 tiszt kivonulását engedélyezte a költő temetésére... Vasabroncot kovacsoltattunk Géza holttestének dereka köré. Így helyeztük el a sirban. A szertartást egy német evangélikus lelkész végezte. Amikor a két Achim-testvér hagyatékát elárvereztük, 355 rubel folyt be, ennyi jutott a legénységnek Gyóni végakarata szerint...

— Most, 21 év után keressük a krasznajarszki hadifogolytemető vasabroncos halottját... Ha egy fa sincs már a temetőben, akkor is megtaláljuk a sir, mert helyrajzi felvételeink van róla. És hazahozatjuk szeretett fivére, Mihály holttestét is.

Az oroszokkal már folynak a tárgyalások. Dinyés Lajos országgyűlési képviselő, a társaság egyik vezetője, továbbá Balogh László tanár, a Gyóni-kérdés alapos ismerője dolgoznak azon, hogy a következő nyáron hazaszállítsák Gyóni Géza holttestét messze Szibériából.

A költő Krasznajarszkban már előre megírta sirversét:

*Boldog, ki itt jársz, teerted is
Meggzenvedett, ki lent nyugszik a holt.*

S. V.

Megérett a helyzet a japán-kinai béketárgyalás előkészítésére

Konoye japán minisztereinek beszédének erős visszhangja támadt. — Az angol sajtó kedvezően ír a japán kezdeményezéséről

London, december 29. A jelek arra mutatnak, hogy a japán-kinai háborúban enyhülés állott be és így remélni lehet, hogy a távolkeleti szörnyű öldöklés és pusztítás befejeződik. Az angol sajtó behatóan foglalkozik Konoye herceg, japán miniszterelnök legutóbbi nyilatkozatával, amely mérsékelt hangú volt és az angol sajtó szerint valóságos békeajánlatként hat. A japán miniszterelnök ugyanis kijelentette, hogy

Japánnak nincsenek hódító szándékai

és nem gondol arra, hogy az elfoglalt kínai területekből bármit is megtartson magának.

— A japán miniszterelnök nyilatkozata békeajánlatként hat — írja a Times. — Sok pontja van azonban, amely még tisztázásra vár. Tévednénk, ha nem vennék figyelembe, hogy a japán miniszterelnök nyilatkozata egyrészt azt a célt követte, hogy a szovjeteket megnyugtassa, másrészt pedig

Íket akar verni Csang-Kai-Sek marsall és hívei köze.

Kína egysége ma kétségtelenül nagyon erős, de rögtön megbomlana, ha béketárgyalásokat kezdenének a japánokkal.

— Számolni kell még egy külső tényezővel, amely szintén hozzájárult ahhoz, hogy Konoye herceg nyilatkozatát megtegye. Az angol és amerikai kormányok elhatározták, hogy Kínát pénzügyi segítségben részesítik. Ez az első konkrét jel arra nézve, hogy

a két nagyhatalom türelme a szakadatlan japán kérésekkel szemben véget ért.

Japán, amelynek a szovjetekkel való viszonya egyre feszültebbé válik, ma ébred tudatára annak, hogy szélsőséges politikái milyen nehéz helyzetbe jutatták.

Liang-Csung-Csüh, a japánok által Nankingban létesített kormány elnöke így nyilatkozott Konoye herceg nyilatkozatáról:

— Konoye herceg Kínával kommunistaellenes és gazdasági egyezményt kíván létesíteni. Továbbá az az óhaja, hogy Japán és Kína között barátságos viszony alakuljon ki, hogy megszüntessék a területen kívüli jogokat és visszaadják Kínának a külföldi engedményes területeket. Az új nankingi kormány a legszelebb mérsékeltben

hozza fog járulni ahhoz, hogy a japán miniszterelnök nyilatkozatában körvonalozott program megvalósuljon.

A tiencsini amerikai kereskedelmi kamara tiltakozó táviratot küldött az Egyesült Államok külügyminisztériumához és közli, hogy az amerikai állampolgárok jogait Észak-Kínában nem tartják tiszteltben. A táviratban felsorolják azoknak az amerikai áruknak a névsorát, amelyek behozatalát a japán hatóságok tiltották. Közölték egyben azt is, hogy különböző monopóliumokat vezettek be és

deviszaellenőrzést rendeltek el a koncessziós területek környékén.

Kérik, hogy az Egyesült Államok hasonló intézkedéseket fogadjon az amerikai japán kereskedelemmel szemben.

**Heres néger háborút ohozolt
Lcky egér és a három his malac**

Johannisburgi lapok hírt adnak a következő mulatságról, amelyek véres befejezése lett. Egy bennszülött néger a fővárosba jött egy környékéből faluból és megszűnt egy trükkját, amikor aztán hazáért, mindenkinél csodálkozva beszélt, hogy egereket látott, amelyek mindenféle hangszereken játszanak, malacokat, amelyek pompázatosan kezelik a hegedűvonalát, kutyákat, amelyek gyönyörű hangokat csálnak ki a hárfából. A falusi nép egyrésze fel volt háborodva ezen a nagy hazugságon, de a többiek elhitték, hogyha az állatok beszélni tudnak, akkor muszáj ki is tudnak. Ebből a vitából valóságos harc támadt, amelyek a fegyveres karhatalom csak nagyméretben vetett véget.

(—) **Díszes esküvő.** Ollinger Mihály dr. steierlaci orvos, Zsombolyán házasságot kötött Klein Magdolnával, Klein János zombolyai nagybírókos leányával. Ollinger Mihály dr. fia Ollinger Ánsnak, a steierlaci nyaralótelep népszerű tulajdonosának. A fiatal pár egyházi esketését Rittler József steierlaci pébános végezte, aki megható beszédet intézett az ifjú párhoz. A szerpentint alatt a templomban a Landestreu-dalárda Linster József tanár vezetésével lakodalmi kórust adott elő. Az esküvő után kétszáz személyes innepi ebéd volt, amelyen a fiatal párt és az örömszüliöket számos felköszöntőben éltették.

A Palace kávéházban
hangulatos
Szilveszter
Legjobb italok és ételek. Tánc, aszerpentin- és hólabda-csata. Malacpecsenye. Leveskülönlegességek.

(—) **Kihallgatás a helytartónál.** Marta Alexandru dr. királyi helytartó tegnap kihallgatáson fogadta Evtianu Sabin dr. tanügyi vezérfelügyelőt és Marsieu Iustin dr. volt aradi prefektust, akik az Astra közművelődési egyesület bántásági tagozatának működéséről és jövő évi programjáról tettek jelentést.

— **SZABADON BOCSÁTOTTAK A JERUZSÁLEMI OTTOMÁN BANK ELRABOLT IGAZGATÓJÁT.** Jeruzsálemből jelentik: La Bouvier, az Ottomán Bank kormányzója, akit néhány nappal ezelőtt arab terroristák elraboltak, tegnap telefonált Jerikóbeli bankjának és a jeruzsálemi hatóságoknak, hogy szabadonbocsátották és útnam hazafelé. A Reuter ügynökség a hírt azal közli, hogy még nem lehetett megállapítani, vajjon La Bouviert kényszerítették-e elrablói váltságdíj fizetésére.

(—) **Luminatorul cimen a falusi lakosság felvilágosítására és oktatására** új nevelési inult meg, amelynek most jelent meg az első száma. A lap irányására Marta Alexandru dr. királyi helytartó vezetés alatt tekintélyes személyiségekből bizottság alakult, amelynek tagjai többek között Ciupe Gheorghe dr. királyi helytartósági vezértitkár, Baran Coriolan dr. főpolgármester, Lungulescu Ilie itélőtáblai főügyész, Praporgescu Gheorghe ezredes-prefektus, Cioban Aurelia nőegyleti elnöknő, Baltescu Ioan dr. vezérigazgató, Gropsianu Mihail dr. nyugalmazott főügyész. A Luminatorul szerkesztője Bugariu Aurel újságíró. A lapot a helytartósági nyomda állítja elő.

(—) **Betörés.** Petrovics Ottó mehalai kereskedő feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek álkulcs segítségével behatoltak a Moise Dobosan uccai üzletébe, ahonnan élelmiszert, dohányt és különböző italokat vittek el mintegy ezer lei értékben. A rendőrség megindította a nyomozást.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJELEI SZOLGÁLATA:

Pénteken, december 30-án a szolgálati beosztás a következő:
Az I. kerületben a 10 Mai uccában levő Blumberg gyógyszerár.
A II. kerületben a Stefan cel Mare uccában levő Jahner R. gyógyszerár.
A III. kerületben a Carol uton levő Maria gyógyszerár.
A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Csilleg gyógyszerár.
Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

— **VALSÁGOSRA FORDULT STEFANESCU-GOANGA REKTOR ÁLLAPOTA.** Kolozsvárról jelentik: Stefanescu-Goanga egyetemi rektor állapotában ismét rosszabbodás állott be. Néhány nap óta úszkósodási folyamata lépett fel. A kezelő orvosok aggodalommal figyelik az újabb komplikációk kimenetelét. Súlyosbíttja a beteg állapotát, hogy testén több furunkulus keletkezett. Hőmérséklete és érverése állandóan emelkedik. A beteg ágyvához szállították testvérét, Mihail Stefanescu-Goangát, aki Curtea De Argesen lakik. A betegség végső kifejlődése még ké: vagy három napig eltarthat, de a vég elkerülhetetlennek mutatkozik.

— **A SZEZON VEGEIG NEM LESZ VÁLTOZÁS A BUDAPESTI MAGANSZÍNHÁZAK VEZETÉSÉBEN.** Budapestről jelentik: Az első zsidó törvény következtében számos színész és színigazgató kimaradt a színházak tagjai sorából. A második törvény szerint zsidó igazgató nem vezethet többé színházat. Miután a törvény életbeletétele a szezon derekán a magánjogi bonyodalmak egész szövevényét vonta volna maga után, színészek és színigazgatókból álló népes küldöttség kereste fel a kultuszminisztériumot, ahol azt a hivatalos ígérte kapják, hogy a szezon végéig minden változatlanul marad a színházaknál.

— **Öttagú család megfagyott az országúton.** Brailából jelentik: Megdöbbentő szerencsétlenség történt a Mircea Voda és Visan községek közötti országúton. Pantiru Vasile, Mircea Voda községbeli gazdálkodó feleségével, egy négyéves és egy háromnapos gyermekével, valamint anyósával szánon akarta megtenni az utat a szomszédos községig. A nagy hideg következtében, útközben mind az öten megfagytak.

(—) **SZÜLETÉSEK.** Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Matias Radivoi, Kasztler Arota Gizella, Kohl János, Sandoiu Nicolae Stefan, Schwell Rainer, Mehlihebel István, Bauer Miklós János, Franvev Mária Katalin, Tomits János, Grdu Doina Beatrice.

(—) **ANTIALKOHOLISTÁK SZILVESZTERESTÉJE.** A temesvári antialkoholista guttemplerned szombaton, december 31-én este a Tepes Voda tér 1. szám alatt levő helyiségében változatos műsorral szilveszteri estét rendez tagjai és jóakarói számára. Beléptidij nincsen.

(—) **Szilveszteri mulatság Buziásán.** A buziási román katolikus egyházközség nolnap, szombaton este nyolcórától kezdettel a Schausz-féle vendéglőben a buziási katolikus otthon javára szilveszteri mulatságot rendez. A beléptidij 35 lei. A közönséget ezton is meghívják.

A temesvári hadkötelesek katonai könyvecskéinek láttamozási sorrendje

A katonai könyvecskéik 1938 évi láttamozása január nyolcadikán kezdődik és Temesvárott a belvárosi Tepes Voda tér 2 szám alatt, a városi kazamatákban történik a következő sorrendben: Január 8-án és 1911, 1912 és 1913 évfolyamhoz tartozó és A—L betűs katonakötelesek, január 9-én pedig ezen évfolyamhoz tartozó M—Z kezdőbetűs hadkötelesek jelentkeznek. Január 10. és 11-én az 1914, 1915 és 1916 évfolyamhoz tartozók jelentkeznek. Január 12. és 13-án az 1917, 1918 és 1919 évfolyamhoz tartozók láttamozatják könyvecskéjüket. Január 14. és 15-én az 1920 évfolyamhoz tartozók kerülnek sorra. Január 16. és 17-én az 1921 évfolyam hadkötelesei jelentkeznek. Január 18. és 19-én az 1922 évfolyam hadkötelesei láttamozatják könyvecskéjüket. Január 20-án és 21-én az 1923 korszálybeliek jelentkeznek. Január 22-én és 23-án az 1924 évfolyam tartozók láttamozatják katonai könyvecskéjüket. Január 25. és 26-án az 1925 évfolyambeliek jelentkeznek. Január 27. és 28-án az 1926 korszálybeliek jelentkeznek. Január 29. és 30-án az 1927 évfolyambeliek jelentkeznek. Január 31-én és február 1-én az 1928 korszályhoz tartozó hadkötelesek tartoznak jelentkezni. Február 2-án és 3-án az 1929 korszálybeli hadkötelesek jelentkeznek. Február 4. és 5-én az 1930 évfolyambeliek jelentkeznek. Február 6-án és 7-én az 1931 korszálybeliek jelentkeznek. Február 8. és 9-én az 1932 évfolyamhoz tartozók láttamozatják könyvecskéjüket. Február 10. és 11-én az 1933 korszályhoz tartozók jelentkeznek. Február 12. és 13-án az 1934 évfolyambeliek és február 14. és 15-én az 1935 korszálybeliek jelenek. Az első napon az illető korszályhoz tartozó A—L betűs, a második napon pedig az illető korszályhoz tartozó M—Z betűs hadkötelesek tartoznak könyvecskéjük láttamozása érdekében jelentkezni.

A vidéki katonakötelesek jelentkezési sorrendjét hoinapi számunkban közöljük.

Inkább „házi nyul”, mint villamoszék

Newyorkból jelentik: Bertha Dalhover Craig indiai asszony kérvényt intézett, Roosevelt elnökhöz és Cummings igazságügyminiszterhez, hogy gyilkosság miatt halálra ítelt fiát ne végezzék ki villamoszékben, inkább legyen belőle „orvosi házi nyul”, használják orvosi kísérletre s inkább ilyen módon haljon meg. A halálra ítelt gyilkos anyja reméli, hogy személyesen is beszélhet az elnökkel és az igazságügyminiszterrel és megindokolhatja kérését. Az újságíróknak kijelentette, hogy az orvosok akár haláltokozó bacillussal is kísérleteznek a fián, még mindig jobb, ha a tudomány érdekében hal meg, minthogy a villamoszékben pusztuljon el.

(—) **A VAKOK EGYESÜLETE NEM GYÜJT.** Az intézetben kívül élő temesvári vakok egyesülete vezetőségének tudomására jutott, hogy vidéki vakok egyes munkakerülők kíséretében végigjárják a várost és gyűjtenek. Társul ezekkel néhány olyan temesvári vak is, aki túléste magát az egyesület szabályain, végigjárják a vállalatokat és üzleteket, Szilveszter éjjelén pedig a kávéházakat. Erre való tekintettel a vakok egyesülete figyelmezteti a közönséget, hogy csakis az újságok útján kíván minden alapító, pártoló és tiszteletbeli tagjának, valamint minden vevőjének boldog újévet.

(—) **A KATOLIKUS NÉPSZÖVETSÉG KÖZGYŰLÉSE.** A Katolikus Népszövetség egyházmegyei központja pénteken, december 30-án este félhét órakor tartja meg rendez évi közgyűlést a jőzsefvárosi katolikus fiúiskola nagyeremében. A közgyűlés keretében a vezetőség beszámol a Katolikus Népszövetség működéséről és beterjesztik a különböző évi jelentéseket. A Katolikus Népszövetség tagjait ezton is meghívják a közgyűlésre.

(—) **HALÁLOZÁSOK.** Meghaltak: Spitzer Hedvig született Kohn hetvenöt éves, Pünkösdi Imre egy éves, Bohn Márton nyolcvankétféves vasuti nyugdíjas, Bartók János hatvannégy éves munkás.

(—) **MUNKANÉLKÜLIEK SEGÉLYEZÉSE.** A munkaügyi minisztérium a temesi helytartóságra területén levő munkanélküliek téli segélyezésére 770 ezer leit utalt ki és pedig azal, hogy ezt a köveközőképpen osszák fel: Temesvár 200.000, Lugos 20 ezer, Arad 200.000, Zsilvölgy 250.000, Resica 50.000 és Oravica 50.000 leit. Bottez Gheorghe munkaügyi vezérfelügyelő tegnap kihallgatáson jelent meg Marta Alexandru dr. királyi helytartónál, akinek a munkanélküliek segélyezése ügyében javaslatot tett. Temesvárott a munkanélküliek segélyezését kiülő bizottság intézi, amelynek elnöke Baran Coriolan dr. főpolgármester, helyettes elnöke pedig Bottez Gheorghe munkaügyi vezérfelügyelő.

(—) **GRUICS VARJASI SZERB PLEBANOS NYUGALOMBAN.** Gruics Sándor varjasi görög keleti szerb plebános nyugalomba vonul. Gruics Sándor jelenleg hetvenhárom éves és ebből ötven esztendő töltött az oltár szolgálatában. Nyugalomba vonulása alkalmával a Szent Száva-renddel tüntették. A varjasi szerb egyházat a plebánosi állás végleges betöltéséig Nikolics Milán kétféle és Predics Dusán nagyszentpéteri eseperek együttesen vezetik.

— **Egyéves munkaszolgálatot vezet be a cseh kormány.** Prágából jelentik: A cseh kormány elhatározta, hogy a már bevezetett önkéntes munkaszolgálat után rövideven bevezeti az egyéves kötelező munkaszolgálatot is. Evégből miniszterekből álló bizottság utazik Németországba, az ottani kötelező munkaszolgálat beszervezésének tanulmányozására.

— **Hollandia is védekezik háború esetére.** Amszterdamból jelentik: A holland kormány a képviselőház elé több törvényjavaslatot terjeszt, amelyek gazdasági természetű intézkedéseket tartalmaznak háborús veszély, vagy más rendkívüli esemény esetére. Az indoklás szerint a korszerű háborúban óriási mennyiségű nyersanyag és élelmiszerre van szükség, amelyet már békeidőben be kell szerezni.

Mozi
MŰSOR
PÉNTEK, DECEMBER 30.
APOLLÓ: Három kis ördög (angol film).
CAPITOL: Csikágó (német film).
ATLANTIC (Erzsébetváros): Az angyal és leányom, A Péter (német filmek).
SCALA: 5.000.000 keres egy örökös; (német film).
RIVOLI: Eva (német film).

KÖZGAZDASÁG

Nem a pénzt, hanem a javakat kell szaporítani

A helyes pénzügyi politika: azt a pénzmennyiséget megtalálni, amelyre a forgalomnak szüksége van

Az utóbbi időben gyakran vetődik fel az a gondolat, hogy a gazdasági válságok és a nehéz küzdelmes életviszonyoknak egyik fő oka, hogy kevés a pénz, ez a mindenható, csodálatos tényezője a gazdasági életnek. És pedig — úgy mondják — kevés azért, mert azok, akik a pénzkibocsátást intézik, idejétmúlt dogmákhoz ragaszkodva, avagy önző és kapzsi indokból, így a pénzhatalmasságok korlátlanul uralkodhassanak a pénzpiacon és tetszésük szerint saját javukra irányítsák a termelést, a javak forgalmát és a jövedelmek eloszlását. Az újabbban sürűn szük-markuság helyett sokkal bőségesebben kellene a pénzt a gazdasági élet rendelkezésére bocsátani, mert szerintük a sok pénz jelenti a közgazdaság fellendülését és az emberek boldogulásának megkönnyítését.

AZ INFLÁCIÓ HAMIS PROFÉTAI

Tudvalevőleg, a pénz szerepe a munkamegosztáson alapuló modern közgazdaságban az, hogy általános csere- és hitelnyújtási eszközzel szolgáljon. A pénz közvetítésével bonyolítjuk le ugyanis a javak és szolgáltatások cseréjét, nemkülönben ezeknek kölcsönbeadását.

Tehát csak látszólag fizetünk és nyújtunk kölcsönt pénzzel, valójában azonban javakkal és szolgáltatásokkal teljesítjük fizetéseinket

és ezeket hitelezük a pénznek, mint közbeiktatott tényezőnek, közvetítés útján. Nyilvánvaló tehát, hogy a közvetítő eszköznek: a pénznek egyoldalú szaporításával nem növelhetjük a javak és szolgáltatások mennyiségét, holott nem kétséges, hogy szükségleteinket az eddignél jobban csakis javak és szolgáltatások nagyobb bőségével elégíthetjük ki. Az ember figyelmét az is elkerüli, hogy ugyanazzal a pénzzelgyel számtalan vásárlás, fizetés, hitelnyújtás nyer lebonyolítás, tehát minél gyorsabban forog a pénz, annál inkább kelti fel a pénzbőség látszatát és annál inkább elégíti ki — pénzzaporítás nélkül is — a fizetési eszköz, azaz a pénz iránt támasztott szükségletet. Már pedig tapasztalati tény, hogy csak az a pénz forog gyorsan és akadálytalanul és csak azt fogadják el önként és készségesen, amelynek mennyiségét máról-holnapra a bankpréz nem duzzaszthatja fel, a melyet tehát garantáltan csupán a szükséges mennyiségben és megfelelő fedezet mellett bocsátanak ki. Ellenben az inflációs pénzjegyek elől a gazdasági élet elzárkózik, vagy az árak rohamos emeléseivel védekezik, így tehát a több pénzvásárló erejét sok esetben kisebbre csökkenti, mint amilyen volt a kevesebb pénz.

MESTERSÉGEK PÉNZSZÜKE — MINT GAZDASÁGI ESZKÖZ

Az elmondottakból következik, hogy a sokat emlegetett pénzzükének, illetve a kívánatosnak mondott pénzbőségnek kétféle esetét lehet megkülönböztetni. Mechanikus módon, mesterségesen teremtett pénzzükéről, igaz pénzhányról csak akkor beszélhetünk, ha a forgalom szükségletéhez képest elégtelen fizetési eszközt (pénzt) bocsátanak a gazdasági élet rendelkezésére. Ez valóban káros, bűnös natasu állapot, amelyet mindenképpen kerülni kell. Ezzel az eljárással akkor szoktak kísérletezni a kormányok, illetve a jegybankok,

ha az áraknak, az árszínvonalnak leszállítását akarják kikényszeríteni.

Ugyanevezett természetes, gazdaságilag megokolt pénzzükével állunk szemben, azaz önként érhetően kevés pénz van forgalomban akkor, amidőn kisméretű a munkamegosztás és főleg ön-ellátásra vannak berendezkedve a gazdaságok, tehát a termelvények kölcsönös kicserélésének szüksége természetesen szűk térre szorítkozik és így nagyobb mennyiségben nincs is szükség általában csereeszközre. Ez a jelenség tapasztalható például a gazdasági tekintetben fejletlen országokban, általában a falvakban és gazdasági pangás idején.

Mechanikus módon, mesterségesen előidézett pénzbőségről szólnak akkor, amidőn

a forgalom igényeit messze meghaladó

sőt állandóan fokozódó mennyiségű pénzt bocsátanak a gazdasági élet vérkeringésébe. Ez az infláció, a bankjegyzés, a bankpréz korlátlan működése, amelynek káros hatásai közismertek. Egészégs gazdasági pénzbőséggel állunk szemben pedig akkor, amidőn

a termelt javak mennyisége és így a csereesetek, valamint a hitelezések száma emelkedik,

tehát a forgalom lebonyolítására öb pénzre is van szükség. Avagy pedig akkor, amikor a pénzbőség látszatát a pénz nagy forgási sebessége adja meg. A pénzbőség jelenségeit, a bankjegymennyiség megnövekedését a fellendülés, a jó konjunktúra idején és nálunk például a termés értékesítésének őszi hónapjaiban tapasztaljuk.

A VÁROSOKBAN ARÁNYLAG KEVESEBB PÉNZ KELL

Azt is tapasztaljuk, hogy állandóan jelentékeny mennyiségű pénz van forgalomban a nagyobb városokban, ahol a termelés túlnyomórésztben a munkamegosztáson nyugszik, tehát a

csereesetek száma igen nagy és így a nagyarányú csere- és hitelforgalom állandóan igényli a nagyobb mennyiségű fizetési eszközt, amelyet a gazdasági élet — helyes pénzkibocsátási rendszer mellett — rendszerint meg is kap. A városi gazdasági élet másrészt növeli a pénzforgás sebességét is, tehát az ügyletek nagy számához képest aránylag kevesebb pénzgésséggel bonyolódik le a városi forgalom.

A PÉNZHELYETTESÍTŐ ÉRTEK SZEREPE

Rá kell mutatni még arra a magasabb fokú fejlődésre is, amidőn a jó pénz hatásaképpen javak és szolgáltatások jórészenek ára állandósul. Ilyenkor a javak vétele és eladása ugyan pénzben kifejezve történik, de nem a pénzjegyek tényleges leszámolása útján, hanem úgy, hogy a pénzösszegek az eladók javára és a revők terhére iratnak és csak a gazdasági időszak végén kölcsönös elszámolással nyernek kiegyenlítés. Tehát itt a javak és szolgáltatások cseréje túlnyomórészt valójában pénz tényleges igénybevétele nélkül megy végbe. Angliában például és általában ott, ahol nagy szerepet játszanak a pénzhelyettesítők (pénzről szóló utalványok, csekkek) és a kölcsönös elszámolások (klijringek), az ilyen országokban

az áru- és hitelforgalom óriási számához képest igen kevés pénzjegyre van szükség,

aránylag jóval kevesebbre, mint fejlelen gazdasági viszonyok között, amidőn az áru- és hitelforgalom lebonyolítása rendszerint a pénz tényleges leszámolása, azaz a pénz átadása és átvétele útján történik.

A probléma lényege, ime, nem a pénz sokaságában, hanem abban rejlik, hogy melyik az a pénzrendszer, amely a javak gazdaságos cseréjét és a hitelnyújtást minél rugalmasabban, simábban és biztosabban tudja lebonyolítani.

Három és félmilliárd frankos kölcsönt vett fel a francia kormány

Az államvasutak adósságainak konvertálása. — Az utóbbi hetekben feljavult a francia pénzügyi helyzet

Páris, december 29. Paul Reynaud, francia pénzügyminiszter bejelentette, hogy Franciaország a svájci és holland bankoktól 175 millió holland forint, tehát 3 és fél milliárd francia franknak megfelelő kölcsönt vett fel, amely 5 — 6.5 százalékkal kamatozik és 30 év alatt fizetendő vissza. A kölcsönkötvények kibocsátási árfojama 95 frank. A kölcsön segítségével likvidálják a francia vasutak által felvett kölcsönöket és egységes kölcsöntípusra konvertálják. A pénzügyminiszter a rádió útján bejelentés után rövid összefoglalást tartott Franciaország gazdasági helyzetéről és rámuatott arra, hogy az utóbbi hetekben a felvirágzás jelei mutatkoznak és az országból kivitt értékek visszaszivárgása észlelhető.

Januárban adóvallomást kell beadni

Az adótörvények rendelkezései értelmében minden év január havában kell benyújtani az elemi adók kivetésére vonatkozó adóvallomásokat. Ezen szabály alól kivétel képeznek a föld- és a házbirtokokra vonatkozó adók, mert ezekre nézve az adótörvény 5 éves kivetési ciklust állapít meg.

Az eddig megjelent sajtóközlemények szerint 1939. év elején az elemi adókra vonatkozólag új adókivetések lesznek és ekként az ezek kivetési alapját képező adóvallomásokat 1939. január havában be kell nyújtatunk. A ház- és földbirtokokra vonatkozó 5 éves kivetési ciklus 1938. március 31-én már lejárt, azonban törvényhozási rendelkezés ennek érvényét 1939. március 31-ig meghosszabbította.

Ezidőszent még nem tudtunk megbízható felvilágosítást szerezni arra nézve, hogy az 1939. ik évben a ház- és földbirtokokra vonatkozólag új adókivetést eszközölnék-e, avagy a korábbi kivetés érvényét újlag meghosszabbítják.

— A novemberi állatszűrés. Az állatszűrés kimutatása szerint a november havi export a különböző államok szerint csoportosítva a következő volt: Ausztriába: 617 szarvasmarha, 136 ló. Csehszlovákiába: 12.369 sertés, 170 juh. Németországba 4792 sertés, Jörögországba 2523 szarvasmarha, 1052 sertés és 5761 juh. Egyiptomba 560 szarvasmarha, 459 juh, Malta 290 szarvasmarha, Palesztinába 235 szarvasmarha. Vágott és fagyasztott huskivitel Franciaországba: 35.367 kg.

Árfolyamok, gabonaárak

CSÜTÖRTÖK, DECEMBER 29.

A hivatalos devizárfolyamok a következők: (az első szám a vételt, a másik az eladást jelenti). Hollandi forint 76.18—77.28, belgas 23.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, dollár 140.07—142.14, francia frank 3.50—3.50, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árfolyamokban a devizafelár is befoglatatik. Dinár 2.89—3.05, pengő 25 és 26.50—27, német márká 38—39, felár nélkül.

A bányási gabonapiacra a gabonaneműek irányzata lanyha és a piaci forgalom még nem indult meg. A piaci árak a következők: temesi buza 78 kilós 365, torontáli buza 380, időszerűtengeri 300, őrtöképes tengeri 315, zab 420, takarmányrapa 320, tavaszi árpa 380, korpa 270, őrtök 730, új tokmag 650, muharmag 300, napraforgómag 350, kismalmi liszt a 30/70-es beosztásból 720, nagymalmi liszt 740 le százkilónként. A lóheremag 18, a lucernamag 52 le.

— Ki nem váltott mezőgazdasági csomagok sorsa. A vasut vezérigazgatóság rendelkezett arról, hogy a gazdasági bélyeggel szállított csomagok tekintetében. Amennyiben ezek a csomagok a feladó által nem váltattának ki, úgy a rendelkezési állomáson nyomban eladhatók, amennyiben gyorsan romló anyagot tartalmaznak. Csak ha az áru nincsen gyors romlásnak itóve, kell értesíteni a feladót, aki úgy rendelkezhetik, hogy az árut a feladási állomásra küldjék vissza, de ebben az esetben biztosítékot kell letenni a fekbér és a visszfuvarozási díj erejéig.

SPORTSEMÉNYEK

Sporthírek mindenfelől

Helsinki olimpiai stadionja

Miért rendezik július hónapban az olimpiászt? — Hatvan nemzet kapott meghívót

Helsinki olimpiai stadionjának építését 1934. tavaszán kezdték meg. A stadion építési munkálatai nagyjából 1938. nyarára befejeződtek. 1938. június 12-én avatták fel ünnepélyes verseny keretében, amelyen a világ legjobb atlétaí vettek részt.

A Stadion Helsinki Töölö nevű városrészében fekszik, az Elaeintarha nevű parkban. A város közepétől öt percnnyire fekszik villamoson, tizenöt percnnyire gyalog.

Az olimpiai stadion nézőtere egyelőre 30.000 ember befogadására alkalmas, de már 1939. nyarán megkezdik kibővítésének munkálatait, úgyhogy az olimpiászra

63.000 néző befogadására lesz képes.

A kibővítési munkálatokat minden nehézség nélkül végre lehet hajtani, miután a stadiont ugyanis annak a gondolatnak jegyében kezdték 1934-ben építeni, hogy Helsinki megkapja az elkövetkező olimpiás rendezési jogát.

A stadion futópályája 400 méter hosszú és rennek vörössalakkal borítja. A szakértők és versenyzők szerint ez a pálya

még gyorsabb lesz, mint a világhíres stockholmi stadion salakja,

ahol már annyi világrekordot adtak át a múltnak. A futópályaszélessége 885 centiméter, az egyenesek hossza 96 méter. Természetesen a 100 méteres síkfutásnak és 110 méteres gátfutásnak céljaira a főtribün előtt 110 méteres futópályája áll rendelkezésre.

A stadion tengelye észak-déli irányban fekszik. A főtribün és célegyenes a stadion nyugati oldalán van. Ugyanezen az oldalon van a távol- és hármasmugró pálya, amelyet mindkét irányban használni lehet. A stadion déli sarkába jutott a magasugró pálya, az északi sarkába pedig a gerelyvető pálya nekifutója, valamint a súly- és diszkoszdobó kör. A stadion fűves belső részét szükség esetén futballpályává is át lehet alakítani. A versenyzők alaguton közelíthetik meg a pálya belsejét.

A sajtótribün fedett és közvetlenül a cél előtt van. A stadion hatalmas tornyában, amely a célvonal magasságában épült, helyezték el a rádiófülkéket. A tornyból a stadion valamennyi pontja kifogástalanul látható.

A stadion mellett egy sereg tréningpálya fekszik. Természetesen az olimpiászra érkező versenyzőknek nem lesz gondja a tréningpályákkal, miután Helsinki a finn sport fővárosa és mint ilyen, zsúfolva van kiválóbbnál kiválóbb sportpályákkal. Nevezetes tréningpályája például Helsinki-Elaeintarha stadion, amelynek 400 méteres salakpályája a világ leggyor-

sabb pályája. Itt futotta Lauri Lehtinen 1932-ben a 14 perces 17 másodperces 5000 méteres világrekordját.

MIÉRT JULIUS VEGÉN?

A helsinki olimpiászt 1940 július 20-tól augusztus 4-ig rendezik.

Hogy miért pont ekkor?

Hosszu esztendő vizsgálatát megállapították, hogy a júliusi hónap a legmelegebb Helsinkiben. Ebben a hónapban esik a legkevesebb eső. A napok hosszúak és július közepéig éjszaka is elég világos van, miután a város már meglehetősen közel fekszik az Északi sarkkörhöz. Augusztus elsejétől kezdve már „csak” napi 18 órát süt a nap. Azonkívül Finnországban nem lesz naplemente után rögtön sötét. A teljes sötétség körülbelül csak naplemente után két órával áll be.

Tudományos mérések alapján megállapították, hogy 1881 és 1930 között Helsinkiben a következő volt a középhőmérséklet július és augusztus hónapokban:

	9 óra	15 óra	20 óra	21 óra	átlagos hőmérséklet
Július	18.4	19.6	17.8	16.7	16.8
Aug.	16.2	17.4	15.4	14.6	15.0

Érdekes, hogy júliusban este is milyen meleg van. Ennek az a magyarázata, hogy a város majdnem minden oldalról víz veszi körül, amely napközben nagyon fölmelegszik és este adja ki a meleget. Az idén különösen meleg volt a nyár Helsinkiben. A finn atlétikai bajnokságok idején például, augusztus 6-8 között, 25-28 C. fog volt a meleg.

AKIKET MEGHÍVTAK

A finn olimpiászt lényegesen lépeesebbnek ígérkezik a berlinié. A finn olimpiai bizottság most küldte szét meghívót az 1940. évi helsinki találkozóra. Meghívót a következő hatvan nemzet kapott:

Afganisztán, Argentína, Ausztrália, Belgium, Bermuda, Bolivia, Brazília, Bulgária, Ceylon, Chile, Columbia, Costa-Rica, Cuba, Dánia, Észtország, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Anglia, Guatemala, Haiti, Hollandia, India, Írország, Izland, Jamaica, Japán, Jugoszlávia, Kanada, Kína, Lettország, Lichtenstein, Luxemburg, Malta, Mexikó, Monaco, Németország, Nicaragua, Norvégia, Olaszország, Palesztina, Paraguy, Peru, Philippin szigetek, Portugália, Lengyelország, Románia, Salvador, Svédország, Svájc, Spanyolország, Dél-Afrika, Csehszlovákia, Törökország, Uruguay, Új-Zéland, Venezuela, Északamerikai Egyesült Államok és Magyarország

A hóviharok miatt nem jöhettek Bucarest-be a prágai Spárta jégvárosi csapata. Kedden kellett volna lejátszani Bucarestben a Telefon Club és a prágai Spárta jégvárosi mérkőzést, amely azonban elmaradt, mert a Spárta nem érkezett meg Bucarestbe. A szövetség és a Telefon Club részéről többen kimentek az állomáshoz, azonban a csapat helyett egy tévítart érkezett, amelyben a prágai csapat vezetősége bejelentette, hogy a nagy hóviharok miatt Brunnben rekedtek és nem képesek tovább utazni. A mérkőzést így január hó végére halasztották el.

Az Unirea Tricolor törökországi turára megy. A galatii Gloria CFR és a temesvári munkásatléták között tárgyalások folytak az irányban, hogy a temesvári csapat mondjon le a keleti turájáról a Gloria CFR javára, ennek ellenében a galatii csapat vezetősége basarabiai turát ajánlott fel a TMAC-nak. Ugyanakkor pedig biztosította, hogy két heti basarabiai uti idejére kezeséget vállal 80 ezer lei erejéig. Most újabb fordulat állott be az ügyben. A Gloria CFR nem igen lesz képes a 80 ezer leit garantálni, éppen ezért nem utazik Törökországba, hanem a már lekötött mérkőzéseket átengedi az Unirea Tricolornak, amely január 4-én utazik keletre. A temesvári csapat kárpótlásul egy mérkőzést játszik tavasszal Bucarestben az Unirea Tricolor csapatával.

Platkó több román játékosat akar Franciaországba szerződtetni. Platkó Ferenc, a Venus volt edzője rövidesen Romániába jön, hogy összesen kilenc román játékost szerződtessen le a francia csapatok részére. Platkó jelenleg az Excelsior Roubaix-nál működik. Érdekes, hogy az edző most akar játékosokat szerződtetni, amikor a francia munkálgyi minisztérium akadályokat gördít az idegen játékosok működése elé. Eppen ezért látszik reménytelennek Platkó romániai utazása.

Kolozsvári játékosokat szerződtetett a Muresul. A marosvásárhelyi Muresul jégvárosi csapata már megkezdte edzését. A csapat komolyan készülődik az elkövetkezendő küzdelmekre. Az egyesületnek sikerült megszereznie Biro, Reiner és Telea I. kolozsvári játékosokat, akiket a csapat lényegesen megerősödött és megvan rá a remény, hogy a Muresul nyeri az Észak-Liga bajnokságát.

A Racing Club Páris együttesével játszik a Ripensia. A temesvári Ripensia vezetősége megbízottat küldött Franciaországba, hogy tárgyalásokat folytasson a Racing Club Páris vezetőségével egy romániai mérkőzésre vonatkozólag. Az egyik fővárosi sportlap jelentése szerint ezek a tárgyalások eredménnyel végződtek és így a francia csapat Romániába jön.

KÖNYVEK

* KODOLÁNYI JÁNOS: *Julianus barát.* A XIII. század nagy magyar hősné, az Ázsiában rekedt magyarság legelső kutatójának alakját eleveníti meg Kodolányi János új történelmi regénye. Hétszáz éve, hogy a lelkes dominikánus barát elindult utjára s föltársa az akkori Európa előtt a világ olyan részeit, amelyekről odáig csak fantasztikus mesék adtak hírt. Két esztendő szenvedés és küzdelem után sikerült is megtalálnia Magna Hungáriát s Oroszország felvidékéin és ősrnegetegein át hazájába visszatérve hírt hoznia a pogány magyarokról. Kodolányi János, aki a magyar történelmi regények elismert mestere, ebben a könyvében hatalmas jelentő erővel írja le azt az utat, amelyet Julianus a nagy terv első gondolatától a végrehajtásig, az első magyarral való találkozásig megtett. Kodolányi János: *Julianus barát* című műve az Athenaeum nagyregény sorozata ában jelent meg. A hatalmas mű 711 lap terjedelmű óriási történelmi regény. 238 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepageál, Kolozsvár.

* HUIZINGA: *A középkor alkonya.* A kötet tartalmából kiemeljük: Az élet arca a középkorban. A pokol völgye és a szebb élet vágya. Az élet feszültsége. Lovaglás és papság. Emberi egyenlőség és nemesség eszméje. Lovagrendek és fogadalmak. Politika és háboru. Művészet és élet. A gondolkodás formái. A szimbólizmus alkonya. Az új forma előveteteje. A realizmus. Huizinga: *A középkor alkonya.* Athenaeum kiadásában jelent meg, 198 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepageál, Kolozsvár.

Argentína szeretné megrendezni az 1942-ik évi labdarugóvilágbajnokságot

A Dél Amerikába érkező csapatok összköltségét az argentinai szövetség fedez Jules Rimes a FIFA és a francia labdarugószövetség elnöke Argentínaiba utazik

A Buenos Airesben megjelenő El Diaz című lap hosszabb cikket közöl az 1924-ik évi labdarugóvilágbajnokságról. A lap szerint: Jules Rimes elnök utazása is a világbajnoksággal van összefüggésbe. A FIFA elnöke január hónapban utazik Buenos Airesbe és ott tartózkodása idején Snachez Terrero, az argentin szövetség elnökének vendége lesz. A két elnök között folytatandó tárgyalások döntő kihatással lesznek a labdarugóvilágbajnokságra.

Az argentin szövetség olyan előnyös ajánlatokat tett, hogy valószínűleg látszik a rendezésnek Argentína részére való biztosítása. Az 1942-ik évi világbajnokságra az argentin szövetség meghívja úgy az amatőr, mint a profi csapatokat is. A tervbevetett rendezés rendszere lényegesen különbözik az eddigi rendezésektől. Mindenekelőtt is megszüntetik a földrajzi zónákat, amelyek alapján a múltban lebonyolították a mérkőzéseket. Minden országot meghívunk és egy külön bizottság négy csoportot állít össze, amelyek mindegyikén nyolc csapat foglal helyet. A párosításokat sorsozás útján ejtik meg. A résztvevő csapatok utazási, valamint ott tartózkodási költségeit az argentin szövetség fedezi. A csapatok ezenkívül megfelelő részvételest kapnak. Argentín szövetségi körökben nagyon optimiztikusan ítélik meg a dolgot és remélik, hogy a kü-

lönböző országok szövetségei szívesen járulnak hozzá, hogy a délamerikai köztársaság rendezze meg a labdarugó világbajnokságot. Jules Rimes elnök valószínűleg kedvezően fogadja majd az argentin szövetség ajánlatát és teljes egészében elfogadja. Snachez Terrero argentin szövetségi elnök tervezetét. A résztvevő csapatok tagjai ezenkívül teljesen díjtalanul látogathatják Argentína természeti szépségeit, mert az ottani szövetségnek szándékában áll kirándulásokat rendezni a vendégcsapatok részére.

Január 6-án játszik le a görög-román válogatott labdarugómérkőzést. A román szövetség átiratot intézett a görög szövetséghez, amelyben kérte, hogy a január 8-ra kiűzött válogatott mérkőzést két nappal előbb, tehát január 6-án, Vízkereszt ünnepén játszásk le. A válogatott csapat mérkőzéseinek műsora a következőképpen változott meg: január 6-án: Görögország—Románia Athénben, január 8-án: Bucarest—Pireus Pireusban, január 11-én: Bucarest—Athén Athénben. A két mérkőzésen tehát a román csapat, mint Bucaresti válogatott játszik Görögországban.

* **EMBER HONNAN INDULTAL?** Amilyen csillaga volt Bölsche a tudomány népszerűsítésének, a háboru előtt Európában, ugyanolyan, de sokkal fényesebben ragyogó csillag most Amerika és az egész világ egén Van Loon. Mert tudományt népszerűsíteni egészen különleges művészet. Ennek a művészetnek ma élő legnagyobb mestere kétségtelenül Van Loon. Legnépszerűbb az „Ember honnan indultal?” című munkája. Páratlanul megkapó kedvességgel mondja el ebben az emberiség technikai civilizációjának történetét: a ruházkodás, a lakás, a fűtés, a szerszámok, a közlekedési eszközök, az írás, a számolás, a világítás, stb., stb. feltalását és fokozatos fejlődését, mindig az ősemmel kezdve. A szerzőnek megrajzolt illusztrációi különösen kedvesek teszik a könyvet. Van Loon: Ember honnan indultal? dr. Fülöp Zsigmond fordításában, rengeteg rajzzal, illusztrációval, szép díszes kötésben 165 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepageál, Kolozsvár.

* **CHRISTOPHER DAWSON:** *Európa születése.* Ennek a nem mindennapi könyvnek a címében Európa nem egyszerű földrajzi fogalmat jelent, hanem annak a csodálatos kulturának a nevét, amely az antik világ összeomlása után ezen a földrészen megszületett. Ennek az Európának titokzatos születéséről számol be Dawsonnak, a kiváló angol tudós nagy ismeretgazdagsággal és írói rutinnal megírt könyve. A könyvnek nemcsak szigorúan ismeretterjesztő célja van. Dawson arra törekedett, hogy a mai anarchiában önmagát emésztő és zúlló Európa gyermekeit figyelmeztesse kulturájuk közösségére és a megértés útjainak megteremtésére. A kötet az Athenaeum kiadásában jelent meg, kötve és képmel-lékletekkel 193 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepageál, Kolozsvár.

Rádió

PÉNTEK, DECEMBER 30.

Bucuresti. 6.45: Ritmikus torna, orvosi hírek, reggeli hangverseny, háztartási tanácsok. 12: Hang-
lemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Katonazenekar. 19: Krónika. 19.15: Szalonzene. 20: Nicolae Petruscu előadása. 20.20: A hangverseny folytatása. 20.57: Hanglemezek. 21.15: Ion Pillat verseteket mond. 21.30: Verdi: Traviata című operája lemezekről. 22: Hírek. 23.05: Sport. 23.45: Hírek külföldre francia és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: A balkezesesség. Felolvasás. 11.45: A biztonságosabb magyar jövő felé. Felolvasás. 1.10: Hanglemezek. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Szalonzene. 3.35: Hírek. 4: Elelmiszerek. 5.15: Diákfőőra. 5.45: Hírek. 6: Ersekújvári dalidő. Előadás. 7: Az első humanista pápák. Előadás. 7.30: Keulerné Bajkó Éva és Daudané Paica Anni zongorázik. 8: Hírek. 8.20: Budai Dalárda. 9: Gyermekek öreg földön. Elbeszélés. 9.30 Budapesti Hangverseny Zenekara. 10.40: Hírek, időjárásjelentés. 11: Mikulaj Gusztáv zenekara. 11.30: Hírek néme: és olasz nyelven. 11.45: Sárai Elemér és cigányzenekara. 12: Hírek angol és francia nyelven. 12.45: Márfy Oszkár olasz nyelvű előadása. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7.30: Egy úttörő magyar folklorista. Előadás. 8.30: Színészfőő. Előadás. 9: Csaj-

kovszkij: E-moll szimfónia hanglemeze. 10: Hírek. 10.20: Mikulaj Gusztáv jazz-zenekara.

SZOMBAT, DECEMBER 31.

Bucuresti. 6.45: Ritmikus torna, orvosi hírek, reggeli hangverseny, háztartási tanácsok, 12: Országfőőra. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 17: Országfőőra. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Operett-lemezek. 19: Zenekari hangverseny. 20.15: Szalonzene. 21: Rádióposta. 21.35: Művész-lemezek. 22: Hírek. 22.15: Táncezene. 23.15: Balalajka zenekar. 23.45: Stroe és Vasilache humoristák. 24: Újévi köszöntő. 24.30: Szórakoztató lemezek.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Bartóky József elbeszélése: „Visszajönnek”. Felolvasás. 11.45: Mit nézünk meg? 1.10: Farkas Sándor és cigányzenekara. 1.30: Hírek. 2.10: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hanglemezek. 3.35: Hírek. 4: Elelmiszerek. 5.45: A mentők Szilvesztere. Előadás. 5.30: Mit üzen a rádió. 5.45: Hírek. 6: Lovászi Ferenc cigányzenekara. 6.45: Szalonzene. 7: Ravasz László dr. püspök szilveszteri beszéde. 8: Hírek. 8.15: Felvidék. Száz perc magyar történelem. 10: Szilveszter. Vidám hangjáték három részben. 11.30: Szórakozik a fővörös. A pécsi egyetemi öregdiákok vidám estje. 12.30: Utry Anna és Palló Imre dr. énekel, kísér: Veress Károly és cigányzenekara. 12.55: Az újesztendő köszöntése. 1: Éjfél harangzó. 1.15: Katonazenekar.

Budapest II. 5.30: Lovászi Ferenc és cigányzenekara. 6: Az év halottai. Felolvasás. 6.30: Hanglemezek. 7.30: Mezőgazdasági főőra. 10: Táncelemezek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fűrdő- és gyógykezelés hirdetései szavanként egy leu. Házasság és levelezés rovatban szavanként öt lei, minden más rovatban szavanként kettő lei. Leghísebb apróhirdetés tiz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala. Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-traffic. Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-traffic. Piata Traian (szerb templom mellett). Grósz-traffic. Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-traffic. Piata Lahovari IV. kerület: March-traffic. Piata Kütt. — Nógrády-traffic. (Tivoli mellett) — Olariu-traffic. Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-traffic. Bul. Carol 54. — Ga góczy-traffic. Strada Brătianu 15/a. Telefon 13.

Állást keres

Mosást, vasalást, takarítást vállal szorgalmas fiatalasszony. Cím a kiadóban. 2348

Jobb nő egyedülálló úrhoz, vagy fiatal házassárhoz jobb házába, házzvezetőnek menne. IV. Str. Ion Brătianu 37. a házmesternél. 2347

Fránszonyok figyelmébe! Perfekt francia házi ruha és ruházati varrónő koszt nélkül házakhoz ajánkodik. Megkereséseket „Pontos munka” jellegére a kiadóba kérek. 2855

Lakás

Hónapos szobák Lei 1.300-ért Splendid szállodában. 2856

Bátorozott szoba, fűrdőszoba használatlalt és esetleg teljes ellátással (két személynek is) azonnalra kiadó. Cím a kiadóban. 2829

Kiadó kapualatti bafárrattal bíró bútorozott szoba, fűrdőszoba használatlalt, kívánatra reggeli és ebéd kosztal. Cím a kiadóban. 2830

Atlas-retel

Vennék szép diófurniros hálószoba bútorot (lehet használt is). Cimeket kérem a kiadóba leadni. 3677

Fekete női csikóbunda megvételre keresetek. Cimeket „Késpénz” jellegre a kiadóba kérem. 3810

Eladó egy csődör 4 éves, noniusz, engedéllyel. Cím Miresov Miklósi Besenova-Vecse. 2851

Vennék nagyon jó karban lévő ottománt, csak széles, két személyes jön számításba. Cimeket kérem a kiadóba leadni, ármegjelöléssel „Szép huzat” jellegre. 3813

Kályhaső lehet több darabból álló, könyökökkel megvételre keresetek. Cimeket kérem leadni a kiadóba. 3678

Porszívógép, használt, de jókarban lévő eladó. Cím a kiadóban. 3675

Standard rádió 3x1, nagyon jó, olcsón eladó. Str. Iosif Vulcan 5. 2853

Bútor! Atveszem öreg bútorok modernizálását, rendelés után, díofa hálószoba 10.000 leiert kapható. Putri IV. Str. Ioan Brătianu 22. ajó 3. 2854

Külfölete

Ezüst karkötő óra Mühle-Doja—Romanus útvonalán, héfőn elvesztett. Becsületese megtalálójára sziveskedjék átadni Sajtínénál III. Mühle Vilmos uca 16. 2852

Kölcsön kapható 10.000—10 millióre 5—7 és fél százalékra bármilyen célokra, 1—30 éves törlesztésre. Bövebb felvilágosítást ad: Credit International Timisoara, III. Str. Ciprian Porumbescu 31 szám. A katolikus templomig a 6-os villamossal. 2841

Legszebb újévi ajándék

perza, műtárgy, kristály, szebbnél szebb szervizek, ezüsttáca, tárcsa, evőeszköz, kiváló festmények, márkás bronzok, porcellánok és felsorolhatatlan sok más egyéb.

Alkalmi áron

FISCHHOFF

Duca ucca 6. Telefon: 18—09.

Szilveszterre ajánlja

elsőrangú borait, asztali bort 10 lei-ől kezdve a legfinomabb erdélyi és asztali butéllás borokig, pezsgőket a legújányosabb áron

GALGON

fűszer- és esemegek kereskedés, Belváros. Telefon: 24—59.

Ha szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle hiltom-tejkrémet, hiltom-tejszantant és hiltom-pudert, három színben. Kapható kizárólag a

Városi

nyűgyszerházban

a „Fekete Sasoz” I. Piata I. C. Brătianu.

Ada-Kalehről Rahát (szultánhényre)

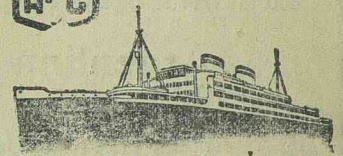
Legfinomabb róza, narancs, vanília, málna, citrom, barack és csokoládé, kimérve, vagy szép kivitelű csomagolásban fetszés szerint nagyobb darab, vagy apróra vázva. Rendelésre minőség szerint: Finom lei 44. — Különlegessé lei 60. — Tokum lei 86 árban, postán, vagy vasu on promt szállít

Matics Mihály, Orşova

Depozit de Rachat dela Ada-Kaleh

A Józsefváros központjában

kettő, modern, 3 szobás akás azonnalra kiadó. Cím: Temesvár, IV., Dragalina-tér 15. szám

TENGER UTAZÁSOK

gyorsan, kényelmesen és olcsón a Hamburg Amerika Linie modern hajóival.

ÉSZKAMERIKÁBA (Kanada) KÖZEPAMERIKÁBA, DÉLEMERIKÁBA (Chile, Peru), AUSZTRÁLIÁBA, KELETAZIÁBA és az összes fontos kikötőkre.

Tanulmányi és üdülési utazások a tengeren egész éven át

Afrika-utazások

a német Afrika vonalakon. Felvilágosítások, prospektusok díjmentesen kaphatók a

Hamburg-Amerika Linie S. A. R.

képviseleténél.

Timisoara I., Str. Mercy 1.

Telefon: 36—66.